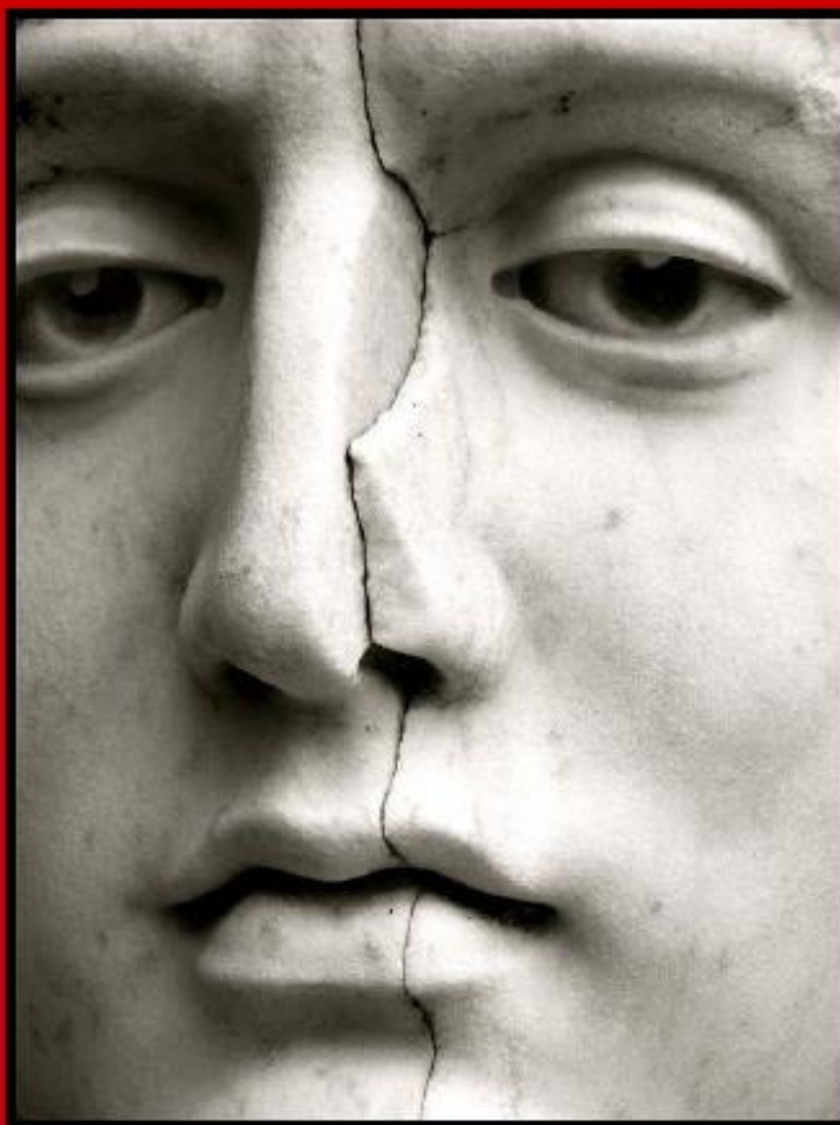

Adrian Grauenfels
Almanahul Poeziei de Război

Adrian Grauenfels

Almanahul Poeziei de Război

O viziune poetică asupra lumii moderne aflate în conflict

Autori:

Nora Iuga - Adriana Mos - Bianca Marcovici- George Almosnino-Ioan Mircea Popovici - Iris Dan - Camelia Radu – Angela Baciu-Dan Iancu Beatrice Bernath - Marius Chelaru - Veronica Pavel Lerner - Madeleine Davidsohn - Cristina Ştefan - Anca Hirschpek - Ionescu Stejarel - Ana Sofian - Corina Papouis - Anya Ryama - Riri Sylvia Manor – Harry Beer - Mariana Bendou - Leonard Ancuta - Adrian Grauenfels - Luminita Cristina Petcu - Gabi Schuster - Maria Olteanu - Neculce Dorina - Maria Sava - Uca Maria Iov - Julia Henriette Kakucs - Andrei Fischof - Liviu Antonesei - Amalia Gorki - Paul Celan - Ana Ardeleanu -Tănase Anca Eva Grosz - Silvia Bitere - Aleksander Nawrocki - Angela Baciu- Lucia Daramus - Cezar Viziniuck – Costân Monik - Sorin Rosentzveig

Desene: Beatrice Bernath, AG, Ion Vincent Danu,

Mircia Dumitrescu, Eduard Mattes, Alexandra Mantzari

Fotografie: Beatrice Bernath, AG, Mircia Dumitrescu

Tehnoredactare : AG

Editura Aglaia

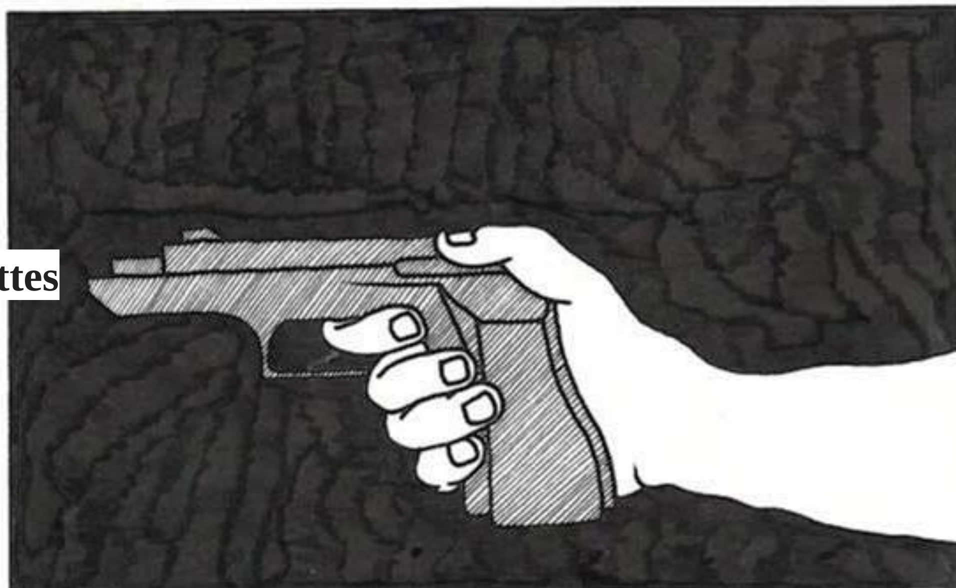

În memoria celor molestaţi, agresaţi, înjosiţi, celor căzuţi în războaie, în acte teroriste, rasiste, extremiste, fanatice.
Întru desfiinţarea violenţei şi instalarea Păcii Mondiale. Dedic această carte familiei Grauenfels şi celor căzuţi în Holocaust.

****

Cu mulţumiri doamnei Anna Dumitrescu şi ICR – Bucureşti pentru generoasa permisiune de a reproduce desenele artistului Mircia Dumitrescu.

Eduard Mattes

Amintiri din război

Pianul e plin de păsări de gheaţă
şi urletul câinelui încremeni
în tonalitatea si minor. Un om lovi
în clape albe
cu o secure
iar pe cele negre şi-a sprijinit pumnii
goi
ascultând paşii de dans ai primăverii -
îşi aşeză durerea pe cuie
să doară într-un mod mai interesant.

Aleksander Nawrocki
din Lirică poloneză (1996),
traducere de Valeriu Butulescu

Ehei Elochim

Numai în corturi cu hamsinul pe fața
mea hlizindu-se
la prietenii înmărmuriți de tăcere
tu ești oarece armă
vorbind cu cei care "ți-ar putea vârâ un
cuțit în gât"
si oarece frică
atât cât să simți fluturi în burtă
nici când n-am întâlnit o metaforă atât
de plină
ei erau cei cu care tăiam căldura
pustiului
aici le spun mulțumesc pentru că
nu m-au dat la o parte
ce ar avea a face poezia cu adevărul?
cum nu sunt în stare să deosebesc una
de alta, Doamne
întoarce-te la fața mea arsă de arakul
lăptos al marii sărate
cum eu nu Ți-am pus în cârcă
Tu nu mi te face că M-ai uitat
suntem la fel de când
Ne-am făcut unul pe altul
eu pe tine
tu suferința mea
de țărm cotropit de albastru
miros de libertate
cât să încapă-n coaja de nucă a mirării
Tale ca încă-Ți mai sunt
plânsul meu uimind neștiința unora
ei da, așa M-ai făcut, Dumnezeule Crud
asa M-ai făcut să-Ți plâng pe la porți
și acum Te miri?
ca si cum eu as avea vreo vină că-mi
ungi făptura cu ură

ehei, Elochim, Noi doi până la urmă

Din ciclul birkat hacoanim

Dan Iancu

Uca Iov Maria

Faci o carte despre război?
păi
noi n-am desăvârşit deloc tema cărţii
aleilalte, sextantul poetic,
ăsta e război şi încă prea deajuns, prea
peste suportabilitatea-mi

războiul pe lume iese din
imposibilitatea de a comunica,

din confuzii
din frustrări
din neîmpliniri

pe vremuri nu exista telefon, normal,
cel ce n-avea iarbă pentru hergeheliile
sale, nu putea telefona nimănui să
întrebe ce poate da la troc, ce poate
negocia
de unde poate obţine iarbă pentru
flămânzii cai ai săi
cui îi păsa că erau câmpii şi dealuri
mănoase

dar a dat pârjol şi secetă şi nu mai sunt
războaiele ies din imposibilitatea de a
comunica
seceta iese din încetarea iubirii

pe vremuri nu exista nici
facebook să comunice
stăpânul de herghelii
poze, loc de troc
negocieri,
nici să compună cărţi de poezie..

Război
Costân Monik

Mâna-mi e amorţită
Picioarele mă dor
Deja mă înspăimântă
Gemetele lor.

Iar tu eşti acolo în îndepărtare,
Când priveşti în jur,
Te cutremuri tare.
Peste tot vezi oameni întinşi pe pământ

Unii abia răsuflă
Alţii-s spre mormânt.

Pământul negru s-a înroşit
De sângele acelor luptători
Care în luptă au murit
Dar totuşi sunt învingători.

Cristina Ştefan
Războiul este etern

Ani în şir
n-am scris despre acel război
copilăria mi l-a şters din memorii
deşi mai visez cazemata ruinată
nişte obuze îngropate în lutării
şi oase de soldaţi dezvelite de ploaie

saga bunicului
de la Mărăşeşti, Mărăşti şi Oituz
s-a închis pentru bărbaţii neamului
meu
unii au murit bătrâni alţii au
lăsat fotografii la vatră
şi femeile plângeau
văduvia umplea strada de pomeni
toate au rămas un decor stins
sub o iarbă albastră
de aceea acel război a fost mult timp
povestea
unui cataclism trecut

noua poveste a păcii de azi s-a făcut
un perpetuu război între oameni
între ţări şi naţii, între fraţi, vecini,
între idei, între pământuri şi ape
între uri şi iubiri
între trecutul şi viitorul planetei

alţi copii ucişi
alt holocaust
alte execuţii şi teroare
imaginile sunt crude
dar azi, acestui război

nici lacrimile
nici vaietele
nici moartea
nu-i vor curma desăvârşirea

Stare-n bucate

sarmale la mânăstiri

fasole cu cârnaţi în puşcării

iubirea, stare de necesitate pe pământ şi în crătiţi

în cer, coduri roşii

fixate-n sistem orbital de război

ce huzur în tranşee!

verbiaj cu trese şi stele

şi-amurgul plat al deltei

găteşte topica iubirii

după un protocol biblic...

pe-un plaur doi bocanci putrezesc

***

e război

şi mama face alcazare

asta pentru că în Alcazar

mioare grase încetinesc timpul cu răcori

speranţe cresc în râuri strâmbe

săpând tatuaje caraghioase în albii

cine mângâie oameni?

cine alintă copii?

războiul modern nu mai are eroi

doar urme secate şi plânse

de-o lume smintită de-atâta durere

războiul modern nu duce la groapa comună doar trupuri

ucide suflete cu fantezii uriaşe

armele războiului modern sfârtecă inteligenţa

extermină culturi

anulează credinţe

şi oamenii tac

alcazare

sugrumate de acest diagnostic

mai pustiitor decât moartea

***

cu mine într-o adelfie

o vară ca o sfârşeală de viitor

o tratez cu un cult păgân

aplicat ochiului de stea

în sfârşit înţeleg metafora eternităţii

ea nu are iertare

este o simplă fată de la stână

muncită de cuvinte prea mari

***

miss you, locomotivă cu abur!

azi am luat poziţia de drepţi

la comanda ierbii înrourate ca odinioară

stânga-mprejur!

dreapta-mpreeejur!

la mijloc eu

trenuri...

oameni vin şi pleacă

alţi câţiva poposesc

se uită la mine cum stau

în poziţia de drepţi

într-un solo de exterminare

Cristina Stefan

Beatrice Bernath

RĂZBOI SI MOARTE.
SINGURĂ.
ZBORURI DE NOAPTE
GREU
DE
GÂNDIT
SIMȚIT
VORBIT IUBIRE
SI TOTUȘI SE NASC COPII
ÎN LUPTE.
ILUZII
VISE
UCISE ZILNIC
NU MOR.
SE SCHIMBĂ .
IUBESC
PLÂNG
MĂ ASCUND ÎN GÂND
INCERC SĂ
TAC.
DISPAR ÎNCET
SI MOR
CU FIECARE.
SI
DIN NOU
IUBESC.
ASA,
PENTRU CĂ NU ȘTIU
ALTFEL.

Anca Hirschpek

Starea pământului

Preţul fiecărei clipe de linişte
zornăit pe tarabe din tibiile strămoşilor,
în aer zâmbetele lor liniştite,
mireasma unor sunete de nicăieri
şi zăngănitul unor culori de
pretutindeni
care-ţi protejează sufletul
ca săbiile.
Demonice întorsături ale vântului
prins în şuvoaiele liniştii,
fântâni arteziene de simţuri vag
copleşitoare
ţesându-te iar şi iar, mirat,
în jurul propriului arc gata să sloboadă.
În prag, bătrâna mătuşă aruncând
grădinii cosaşul neatent,
frecându-şi mâinile ca după o afacere
bună la firul ierbii.
E dintr-o dată mult prea multă tihnă.
Niciun colţ de cer nu mă reclamă,
nicio icoană nu-mi ştie aburul vreunei
răsuflări adâncite de rugăciune;
inutilă prosternarea de-a lungul si de-a
latul cărnii obosite
în contul unor fericiri amânate
din una în alta.
În zadar paşi academici peste rănile
piezişe ale pământului,
peste ţipete abia înnăbuşite,
inutile toate ştiutele şi furnicăturile
celor neştiute,
când omuleţii verzi care intră firesc în
pulsul naturii
iau caimacul şi lustrul tuturor
semenilor de ştiinţă şi creaţie
cu o simplă uitătură după starea vremii
transpusă în îngerii lor
de ţărână, aer şi foc.

Ionescu Stejarel

Pasărea moartă în zbor

Sunt păsări care zboară peste nori
şi păsări care zboară în furtună
sunt păsări care se hrănesc din flori
de plouă afară, fulgeră sau tună,

sunt păsări ce transpiră între umbre
şi păsări între retardaţi
sunt păsări şi-n poeme sumbre
şi păsări între mulţi aristrocraţi,

nevrotice sunt păsările de noapte
când cad din zbor peste ciumaţi
în rătăciri desperecheate
mergând târâş spre gropi cu despicaţi,

sunt păsări care mor în zbor
şi-n şir indian se descompun în vid şi
ca un simţ, nesimţitor
ele în moarte se închid.

ZEII STRIVESC LINIȘTEA

Zeii strivesc liniștea,

Păsări oarbe rănesc soarele,

Mor diminețile în lacrima copilului.

Obosiți,

Bătrânii își sapă mormântul

La marginra ogorului.

Sângele mării

Acoperă bulevardele.

Adiere fierbinte coboară

Peste ochii încercănați ai orașului,

Vântul aduce mireasmă de sânge.

Pe ziduri se târăsc umbre,

Pământul țipă a disperare,

În labirintul pietrei

Se târăsc șerpi lucitori.

Din abisuri se-ntorc zile

Cu ochii orbi.

HAIFA!

Nu-ți mai aud păsările

Și pe străzile înveșmântate în tristețe

Timpul a murit.

Orizontul se dilată de țipete

Și amintirile strivite-s de aripile morții.

IRAK

Zefirul aduce mireasmă de flăcări,

Luna șterge lacrimile copiilor.

Pe eșafodul nopții – capete verzi-

Soldații pășesc

Prin nisipul amuțit de spaimă

Strângându-și în pumni amintirile.

TRAGEDIA AVIATICĂ DIN UCRAINA - 17 iulie 2014

IN MEMORIA CELOR UCIȘI

Peste lume e-o adâncă tristețe,

Din oameni devenim fiare,

Rachetele morții spintecă vieți.

Ei se cred puternici,

Distrug la comandă,

Deasupra orașelor

Împrăștie tristețe și oroare.

Doamne, fă să nu mai aibă liniște,

S-audă numai gemete de mame disperate,

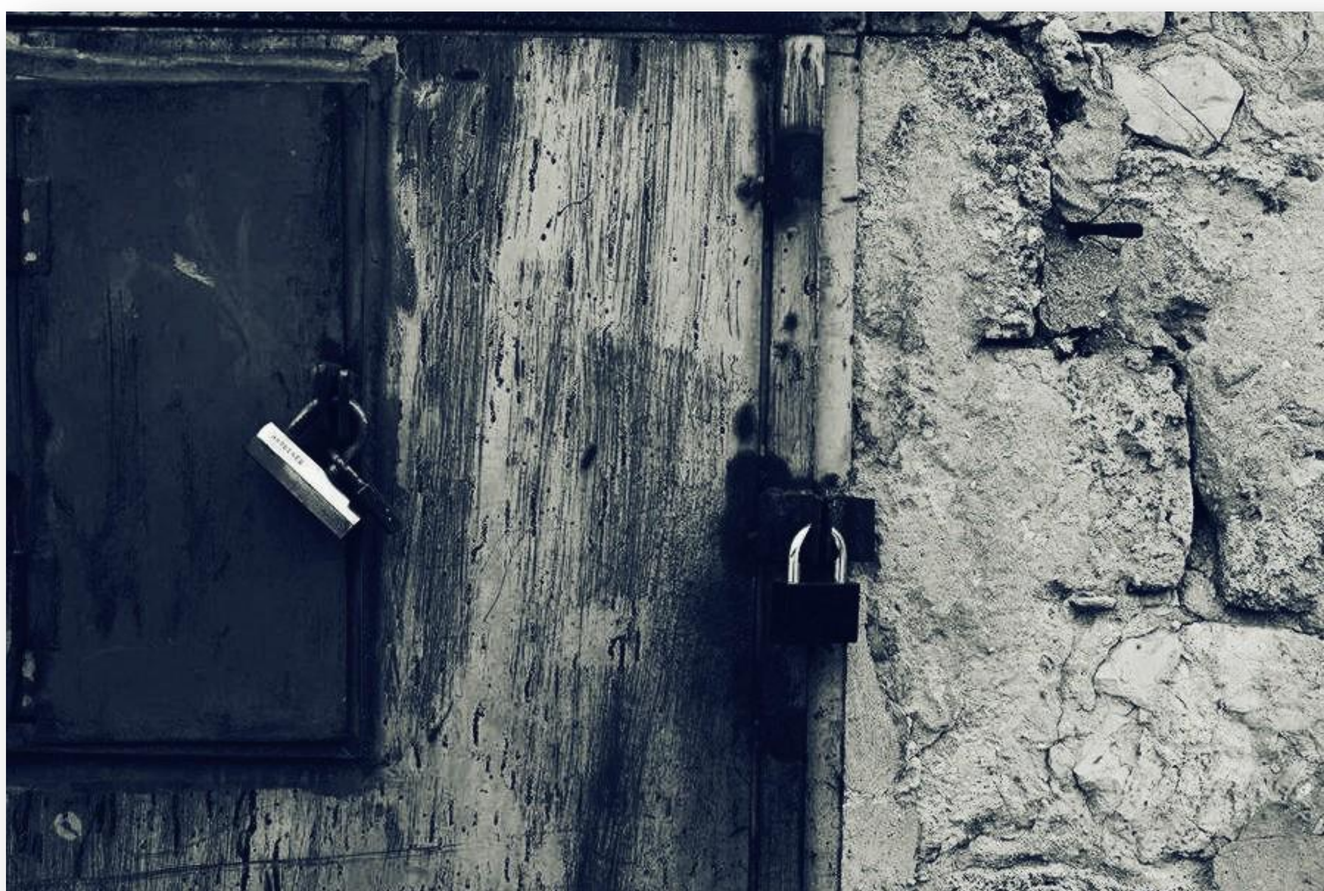
Să-i ardă lacrimile copiilor uciși!

Poezii din volumele ,, *Țipătul planetei* ,,
și ,,Zeii strivesc liniștea

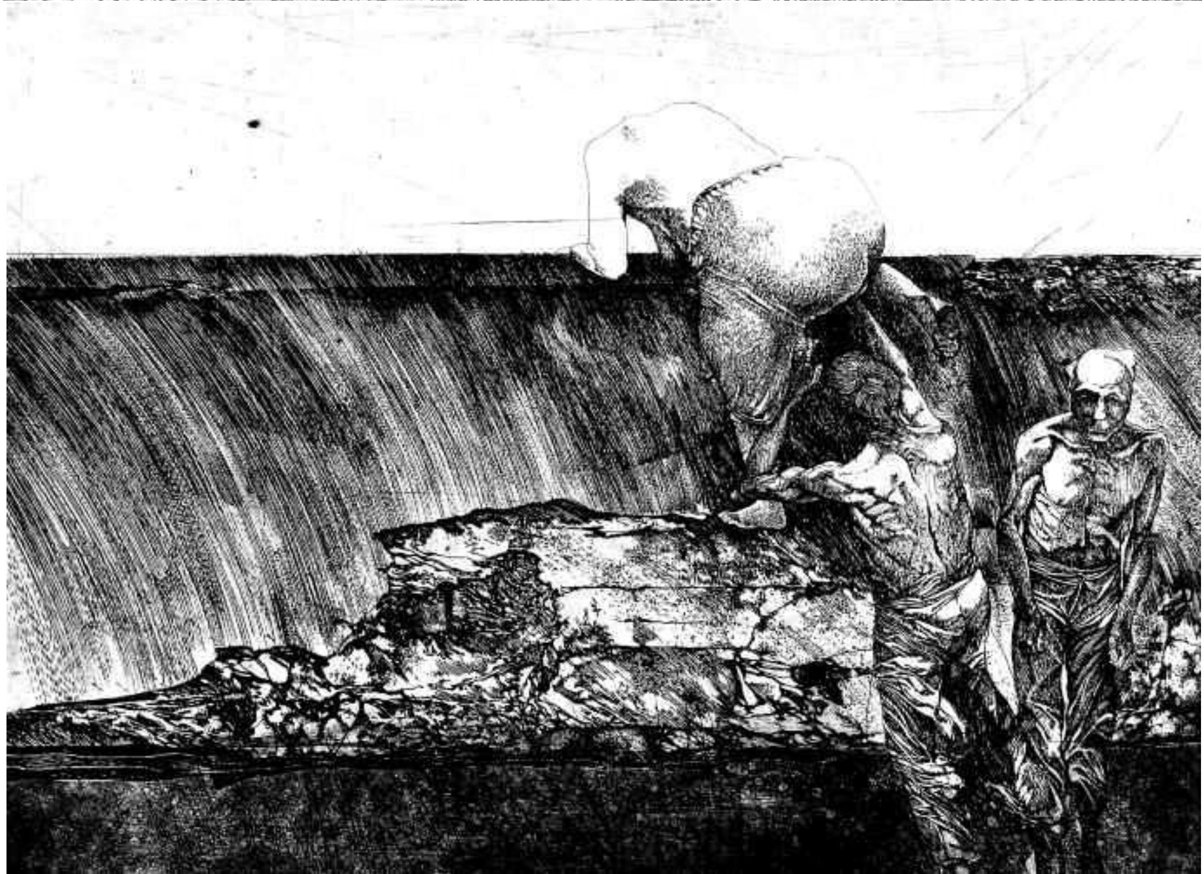
MARIA OLTEANU – *Bistrița*
membră a Uniunii Scriitorilor,

filiala Cluj

I hate people

Camelia Radu

mă doare umărul pe care
ţi-ai aşezat respingerea lăsând-o grea
peste munţii mei mâna desface
corturi de campanie
pe locul unde în copilărie
adormeau visele mamei

talpa timpului se afundă topită
se răsfiră
suprimă

îmi iau de mână umbra
mă doare mă doare

(declaraţie)

înaintăm ursuzi în întuneric
cu sufletul acoperit sub za de fier
înaintăm atinşi de biruinţă
spălăm pământul de istorii
ritmat cazon şi efemer
…înaintăm

(încolonarea)

pe lada de zestre a bunicii
soldatul mănâncă
mestecă rar
în silă
are picioarele desfăcute
iar bocancii sunt rupţi
sub el
visele huruie nedesfăcute
călătorind
într-un vis subteran

soldatul mestecă absent
doar puşca tresare
şi timpul

(jurnal de război)

unde să mă duc
unde să respir
încotro să-mi caut un cuib
eu
călător clandestin
al nopţii de odinioară?

cum să mă strecor printre tranşee
printre cenzori şi imuabile legi
cu sânul doldora de mistere?

am inima de altă culoare

ochii privesc spre altceva
cu înţelegeri care scot capul
printre zăbrele şi vorbe
visele mele şuşotesc în altă limbă
cu alt înţeles

în care lume să găsesc un mâine
copilului din pântecele
verbului meu?

(sine)

iubita soldatului visa
în fereastră
gândul ei domesticea depărtarea
pe care trecea cu patinele
o scrisoare fără ştampilă
fără sonor

(aşteptare)

oare fragmentele mai pot iubi
mai pot face călătoria
îşi mai pot defini graniţele
fără să le însemne democraţiile
consolatoare?
/noaptea geme sub cizma de gheaţă/

mai pot fragmentele să îşi găsească un
loc
pe care să îl numească inimă
iar locul acela să bată simţind
ritmul universului!?
/noaptea geme sub cizma de gheaţă/

mai pot rupturile să îşi coase urmele
când jumătate sunt dincolo
de pragul făcut ţăndări?

(avertizare)

…şi cum stătea războiul pe umerii
întunericului
chicotind vesel
privind cu nesaţ efectul puterii
troienele albe au explodat
iar asta se numeşte uneori pace
în ochiul olog

osia mare a cedat şi fulgii de nea
au îmbătrânit în rostogolire
băuseră vinul nopţii şi al strălucirii
şi se umflau în frumuseţe
într-o democraţie spontană

(contaminare culturală)

unde să te ascunzi când eşti
lipit de carnea lumii
decât într-un ţipăt prăvălit
ca o iarnă?
orice mişcare în sus sau în jos
dacă fi-va mai mare şi va trece
într-o zi va ucide

liniştea muşcă pacea rotundă
până la albul
dezvelit / speriat /ruşinat

soldatul îşi târăşte trupul greu de
noapte
pustiul îl ţine în braţe
braţul tăiat şi ochii arşi de frig
îl întreabă ceva neînţeles
el tace

ar vrea să ajungă
ar vrea să poată
ar vrea să strige
ar vrea
dorinţele îi sunt acoperite
de faldul din care nimic nu se ridică
nimic nu rămâne

un nimb de nepăsare moale
venea ca o lupoaică
încălzindu-i rana
împingându-i trupul
în groapă
în uitare…

(mama)

Ana Sofian

Simplu gest la margine de idee

voi pleca acolo unde soarele înnoadă-n
batiste păpădii -
semn de noroc pentru zilele când iarna
nu ne mai dă pace şi se cuibăreşte
molcom
în viaţă de parcă un decembrie
permanent mătură
lunile unui an fără să mai ţină cont de
normalitate
mă întreb chiar şi eu ce mai e normal?
pasul meu pe zăpadă - o întâmplare
care se poate şterge de vânt
ochiul meu umed - doar o secvenţă de
ploaie trecătoare
sărutul? briză ce spulberă în van tot
nisipul "plăjilor de aur"

şi tu... poetul nopţilor mele înfrigurate
un fel de perpetuum mobile care
sfidează vidul instalat
- se aude glasul fluviului plin de crime
gheara secetei se înfige adânc în pieptul
pământului
prin care apa se târăşte ca un soldat pe
front
în rest...abur nedezlipit
de tăcerile adânci...

Adrian Grauenfels

Brusc, Adevărul

Iubita mea se joacă cu păpuşi
într-un teatru mic
doldora de teribile aventuri

din culise pândesc priviri
prinţese, foste zâne seduse
de acel lup incult, fioros şi brutal,
de care sunt cu toate îndrăgostite

până ce apare vânătorul de plumb
târându-şi picioarele
şi-n puşca lui,
gloanţe adevărate..

The lose - lose situation

Eu am tras, şi tu ai tras
am gemut şi am îngenunchiat, tu ai
căzut lângă mine
am văzut brusc cerul, păsări, fum, faţa
blândă a mamei
tu auzeai acum muzici, chemarea
muezinului,
72 de fecioare suspinau pentru tine
ne priveam
nu mai era ură, răsuflam liniştiţi,
eliberaţi
doi pioni într-o băltoacă de sânge
copiii mei zburdă în grădină,
desenează flori
copiii tăi au arme de plastic
copiii înţeleg totul, totul

chiar şi războiul a devenit o joacă
regele mişcă nebunul, îl face prizonier
regina pune pe obraji fard negru

noi aşteptăm culcaţi în ţărâna sfântă
cineva să declare Pace.

Adrian Grauenfels

Tanger

Locul unde zuavii beau julep
tăind fumul gros de pipă
cu condeiul de os
unde cafeaua e mai neagră
decât cerul sudului
iataganele zac nefolosite
de opt sute de ani
cămile blânde vin să ceară
verde de rumegat

ziarele vorbesc despre Titanic
piloţii cobora în linişte lângă
moschea albă
o imagine ideală,
profetic perfectă

fericit colţ de lume
calm, liniştit
bun pentru epave

unul ca mine
care nu mai ştiu să înot
mă scufund lângă mal,
călătorii mă ceartă

iar a luat ancora în braţe zic
şi eu rostesc DA , DA, DA

ca o femeie vrută
dar neavută.

VICTORIA, o naştere

O chemau Victoria cu V de la vaza în care bunicul planta bobiţe de cafea, succulenţă şi nopţi de paragină . Într-o coastă de deal oile iar muşcau din câini, iar Victoria fluiera farandole pe când îşi dresa ciorapii să stea în dreaptă dungă, cu rujul degringolat lipit uscat de buze, ca nişte labii flendurite de care îi era ruşine de câte ori circula prin camera ei demobilată, fără o oglindă decentă aşa cum aveau domnişoarele model pentru pictorul de ocazii şi nunţi aciuit în sat. Valdez îl chema, tot cu V de la Valdez sau Vasquez, sau poate că era însuşi Ramirez gornistul roşcovan pe care îl iubeau mătuşicile, cucoanele brodate cu voaluri verzi şi ipocritele băutoare de ceai, bârfitoare femei.
Şi-a turnat Victoria ceai în paharul de tablă, a pus zahăr kub care se strâmbă la hernia dizolvării în pişoarca cu pricina, apoi o sorbi cu sete. Îl văzu pe Ramirez care îi privea, fix acolo sânii, ca un X-ray de spital când ţi se zice nu te mişca şi ţie îţi vine exact atunci să strănuţi, să te scarpini, fără graţie, fără batistă, ştiind că nu ţi se va întâmpla nimic rău, nimic sexual, că doar erai vegheată de maici şi spadasini experţi, deveneai treptat o epavă sub maşina infernală care te schimba din Victoria în Enigma. Elanul tău dispăruse, viaţa era făcută din mici secvenţe, din bâzâit de muscă, aşezat tacâmuri la masă, chiot de hamal, muget de vacă.
Începuseră halucinaţii şi metamorfoze, chipul Enigmei arăta a semn de întrebare, devenise nesigură, codată, cifrată, absentă ca la propria sa naştere când era indiferentă la dureri, chiar scotea limba la toţi măcelarii din jur, nejenată de propria-i goliciune, era un prunc holografic plin de peruci, pete şi neuroni care o vor călăuzi prin viaţă, prin drumuri irosite, o pierdere de timp zicea, cerşind ţigări şi puţină dragoste, dar toţi îi ofereau ridicole sume sau semne ireverenţioase cu degetele, un fel de pantomimă la casa de nebuni, erau bine intenţionaţi de fapt, vrând să o iniţieze în ce va urma, adică un fel de viaţă, o chestie ceţoasă, uneori pervers de bună, dar epiduralul îi zăpăcise mintea, dantelele cu miros de parafină şi război se pliară delicate ca să-i facă loc şi ei pe perna brodată de chinuri.

Adrian Grauenfels

Adrian Grauenfels

Soldatul ca poet necunoscut

Există un soldat necunoscut
un mormânt plin cu medalii de argint
există olandez nevăzut, capre volatile
roti dinţate tangente la muchia de cuţit
cu care tai poezia în 24
aşteptând să se întâmple o resurecţie
sau o cină cu o femeie frumoasă

unul din cele două gânduri invită
celălalt, cu coada între picioare
se tânguie a singurătate

Tu
poet minor al ocaziilor transcendentale
cu 99 de cai putere în roata abia acum
inventată
te admiri, narcisiac subţire
intelectual hedonist
brusc, injectat cu senzaţia efemerului
scrii imediat o poezie postumă
un stih atemporal cu pilde
semipreţioase
într-o linie de stil anacronică
o demonstraţie pe câmpul de şah

când toţi aşteaptă, tu te prăbuşeşti
te ridici şi cazi din nou

te scoli şi aluneci
eşti un hopa mitică, un nud matematic
un nedorit şi un necitit
un nimeni, un neant într-o necropolă
o nălucă fosforescentă punctată de
cuvinte albe inventate,
apoi şterse cu talpa pantofului

un dicţionar exhaustiv al inutilităţii
poetice..

Haiku

Înainte de toate

trandafirul alb

în răsăritul toamnei

Madeleine Davidsohn

INVERS

Braţele mele nu te-au ocrotit
Eram departe.
Altfel ghiulelele, s-ar fi lovit
de trupul meu
şi gloanţele ar fi sărit în lături.
M-am încrezut în legea firii
Zadarnic mă răstesc Dumnezeirii
Ce repede se scurge vremea
    şi ne lăsaţi în urmă,
    cu pasul vostru de bărbaţi,
    născuţi sub semnul,
    crâncenului Marte
 Credeam că numai timpul ne desparte.
Voi creşteţi, noi vă facem loc
precum e legea firii
şi mersul ei în univers
Dar niciodată, niciodată invers

HOTAR DE URĂ

Şi noi şi voi pe-acelaşi petic de pământ
Într-un război cumplit, fără de glorie
Plângând aceleaşi pietre de mormânt,
Cu-o rădăcină unică-n istorie,

Şi noi şi voi cu lacrimi şi cu sânge,

Ca să-mpărţim pământul în bucate.

Au, care mamă mai amarnic plânge?

Ni-s mările de lacrimi saturate.

Şi noi şi voi din moşi, din tată-n fiu

Hrănim cu ură pruncul ce-o să vină

Şi-n locul bobului rotund de grâu

Mâncăm şi noi şi voi, neghină.

**

”HOTAR DE URA” a primit un premiu în 2004 la Concursul de Poezie al poeţilor din diáspora, iniţiat de revista AGERO şi care s-a desfăşurat la Ştuttgart. Poeziile prezentate au fost adúnate într-un volum intitulat « Blestemul lui Brâncuş »

Adriana Mos

Scrisoare din tranşee

îţi scriu toate cuvintele nerostite
cum aş fi mângaiat obrazul tău
ingrijorat în noapte
în aşteptarea mea
şi zâmbetul acela când aduni hainele
aruncate prin cameră
şi spui - doamne ce împrăştiat!
cum aş fi sărutat mâna aceea petală pe
fruntea mea
îmi amintesc nopţi cu febră
mâna ta se lăsa ca o adiere şi făcea
minuni!
odată stăteau luptători în tranşee
aplecaţi peste patul puştii
deasupra fum şi foc
purtau în buzunar fotografia mamei ,
a iubitei, a copilului
ca o floare de viaţă la butonieră
şi cuvintele scrise pe un genunchi în
ploaie sau în arşiţă
de despărţire sau de dor
aşa îţi scriu cuvintele nerostite,
cald şi fum
din pămînt iese moartea să ştii, din
pământ,
uneori vine legănată pe spate de asin,
îi văd ochii mari şi negri şi nevinovaţi,
parcă ar vorbi cu ochii dar îmi spune
doar
de propria lui moarte ....

şi să-i spui tatei că ştiu
bărbaţii nu plâng decât în întuneric
îmbrăţişarea lui o port în inimă
şi căldură palmei pe umărul meu....
fii bărbat mi-a spus
şi eu sunt
uneori rîdem aici şi fumăm
ghitara am lăsat-o departe în verde
închis în ea s-a cuibărit ultimul cîntec
de dragoste.

este o adiere uşoară de vânt
de aş vrea, aş putea auzi marea în
depărtare
dar alt sunet urechea mea cuprinde: de
tanc şi de grenade.

azi ar fi fost un Shabat frumos
am fi râs în gura mare cu toţi
dar îţi scriu toate cuvintele nerostite
le scriu în cap
le scriu în inimă
şi despre morţi
numai de bine...

Adriana Mos

Poezii sub alarmă – Strategii

Ce spui?
doar auzi cum urcă sunetul acela în noi
înşurubat din pământ cum se lipeşte pe carne
şi-n vene şerpuit adânc şuvoi
explodează cu oase!
cine se joacă acolo sus printre nori
mişcă pionii şi râde?
uite, îi văd omuşorul cum se bălăngăne
haaaa ha ha haaaaaaa şi apasă un buton!
Trăiască oraşul care nu doarme!
toate mesele în cafenea sunt parlament de război
toate pernele sunt corabie de pace!
Vin generali şi pun ceşti de cafea
croissant şi omletă cu brânză
uite ce scrie la ziar!
un chelner zâmbeşte strateg ,
vine coşul de pâine
mă pipăi
mă gust cu limba pe piele
vreau să fiu sărată şi umedă

vreau să mai visez un pic
să mai plâng un pic
să alerg prin aer cu mare râs
shalom spun, salam aleicum zâmbesc
uite scriu,
deci trăiesc?

Iris Dan

Celălalt război

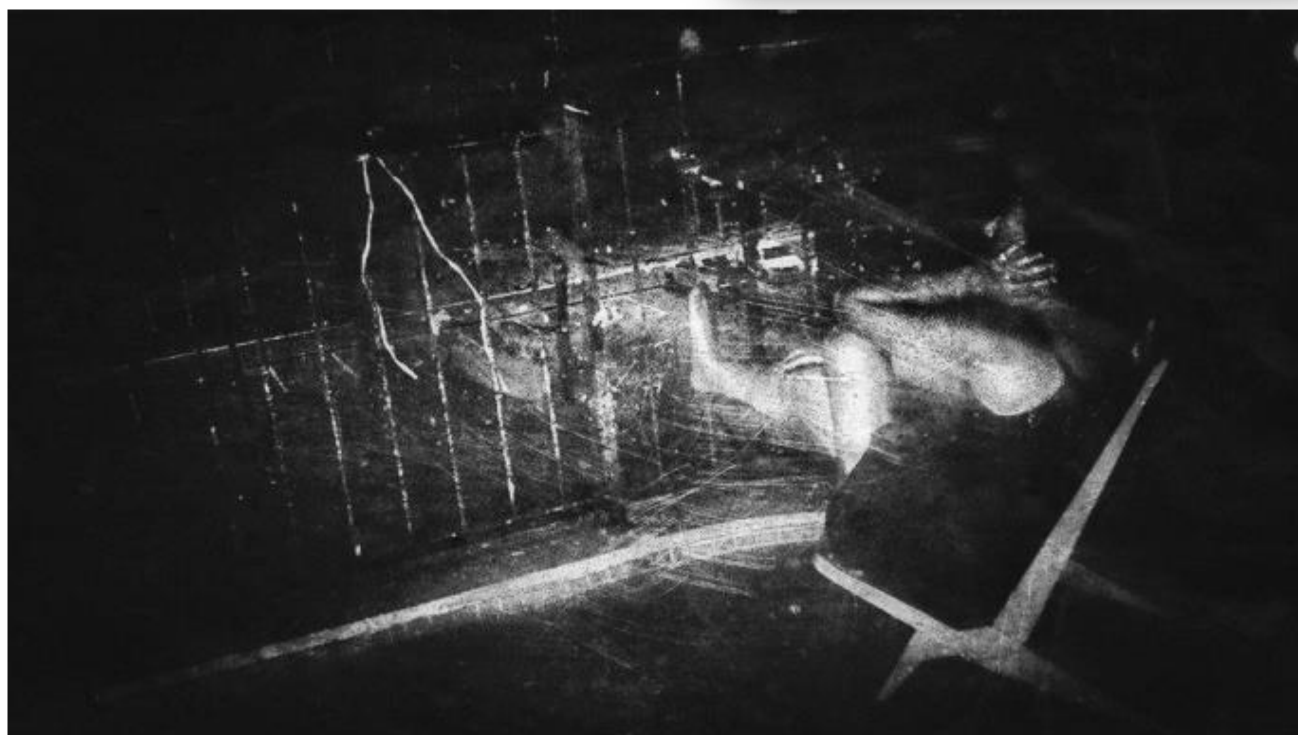
De cuvinte
nici un dom de fier
nu te poate apăra

din străfunduri
de vulcani noroioși erup
lovind tot ce crește

nimeni nu scapă
mai ales copiii
ajunse la țintă

cuvintele sapă
tunele de ură și frică
ramificate ca vasele de sânge

cine se ascunde acolo?
cine o să iasă data viitoare?
ce o să ajungem ?

Divagațiile unui semiologist

cuvintele călătoresc prin țări și prin veacuri
ca regii în calești, ca puricii pe câini
cuvintele dorm în hanuri și-n lagăre de refugiați
cuvintele se freacă prin temple și bordeluri
cuvintele sunt arborate de cei culți și bogați
apoi când s-au uzat pasate la săraci

cuvintele cad ca semințele
în vulcanii noroioși ai memoriei
răsărind din nou ca nuferi, ca alge
ca buruieni otrăvitoare sau chiar
ca flori de plastic

cuvintele sunt uitate în poduri, ascunse în beciuri
răstignite, sugrumate, gazate, îngropate de vii
atârnate în abatoare ca hălcile de carne
până se scurge tot sângele din ele

cuvintele poartă germeni letali
cuvintele răspândesc pandemii
cuvintele cresc în neștire
strivindu-și creatorul sub greutatea lor

Cuvintele ca și popoarele cred eu
ar trebui să se uite bine în oglindă
să-și privească istoria în ochi

dar dacă ar fi să curăț cuvintele
de scamele și praful și zgura
lipite de ele de-a lungul vieții
cu ce-aș rămâne atunci?

Nu cu forme pure
nu cu scântei de sfințenie
ci cu grămezi informe de lut…

- © Iris Dan -

Un fel de consolare

Nu moartea e problema:
mintea se pricepe
s-o ocolească cumva

cei care contează rămân
la bine și la rău
și-ți spun ce să faci
îți rup inima
te fac să râzi
te plictisesc
cu bancurile lor răsuflate

când și când surprinzându-te
cu ceva original
câteodată chiar
izbutind să se reabiliteze

ayn miyesh
e lucrul căruia
nu-i dă mintea de capăt

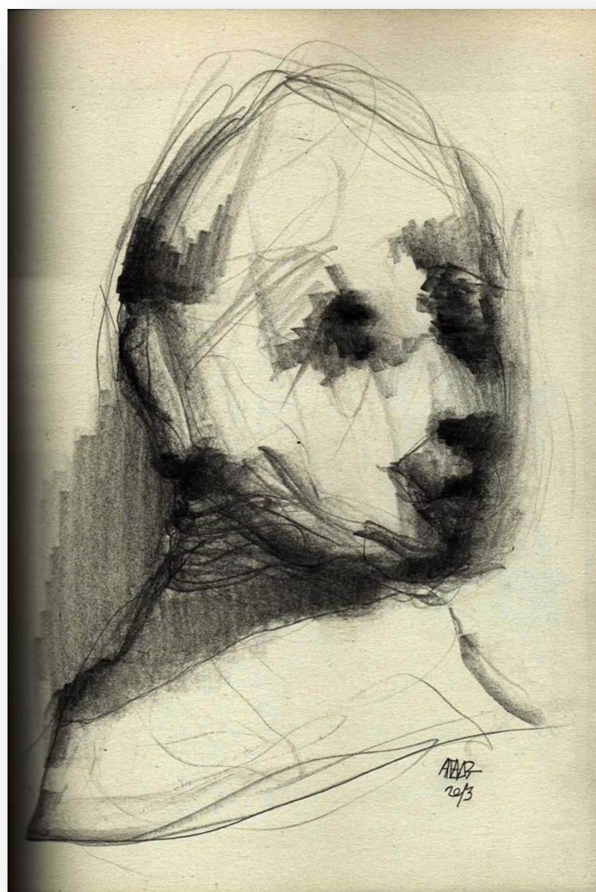
cei care ieri
sau acum o viață
erau aici (șterși dar întregi)
la periferia câmpului tău vizual

iar acum n-au mai rămas din ei
decât licăre de impresii
zgârieturi pe retină
împunsături pe timpan
o voce ascuțită
un nas roșu
o pieliță ruptă

lucruri fără substanță
atârnând totuși prea greu

pentru a fi egalate de-un zero
de partea cealaltă a ecuației

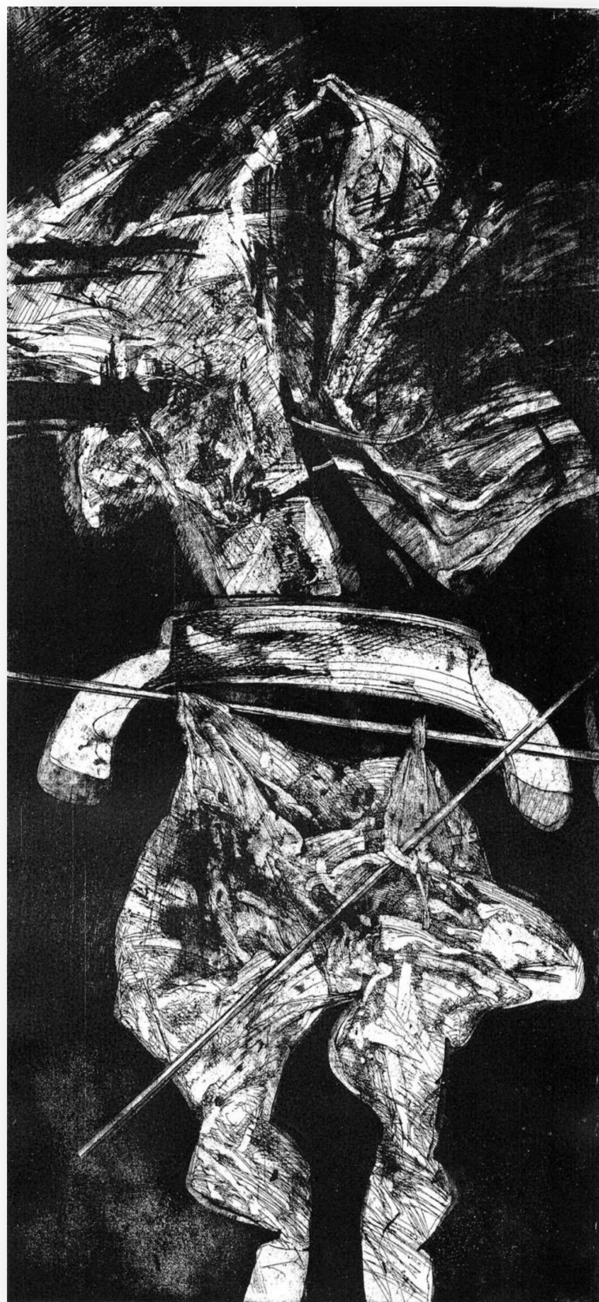
de aceea poate
accepți cu atâta convingere
găsești atâta consolare
atâta plăcere estetică
în legea conservării energiei
în legea conservării materiei

Maria Sava

să nu mă naşti, mamă!

am îmbătrânit în pântecul tău
să nu mă naşti, mamă!
rogu-te, pune-mi în loc de braţe, aripi, mamă,
şi-n loc de inimă, - un zeu

luna îmi umblă greţos prin oase
şi-mi numără coastele, mamă,
îmi pipăie sângele amorţit de spaimă
în timp ce mâinile tale tremurânde
mângâie pântecul
în care zac eu, cel ce va fi ucis,
într-un asurzitor asfinţit
într-un fel sau altul, mamă,
schimbă-mi destinul
mâinile-acestea să nu mai poarte arme
ochii-mi să nu mai vadă sânge,
să nu mai simt între dinţi gustul coclit al tristeţii
când moartea vine şi-mi seceră fraţii

străin pe la porţile altora, mamă,
să nu mă naşti
nu voi să mai fiu.

Veronica Pavel Lerner

Ajutor!

caut un colac de salvare
pentru gândurile pornite
cu înverşunare
spre zona interzisă

degeaba
strigătul se-mpotmoleşte
în urechile surdo-mute
din jur

de ce strigi
asemenea colac nu există
agaţă-te de rest

nu-l văd
firimiturile de mine
s-au băgat sub pietre

du-te atunci pe spirala
cealaltă
drumul e liber

colac de salvare pentru lumină
există
trebuie numai găsit

...numai găsit...

în tine

Să stârpim fiarele înfăşurate

Avem dreptul să iubim
ţara noastră sfântă
să-i dăruim inima noastră
pentru noi şi pentru voi
să stârpim fiarele înfăşurate în
anonimat
care lansează
o ploaie de rachete peste
ISRAEL
ca şi cum pământul nostru
trebuie umbrit de semilună
în visele lor războinice.

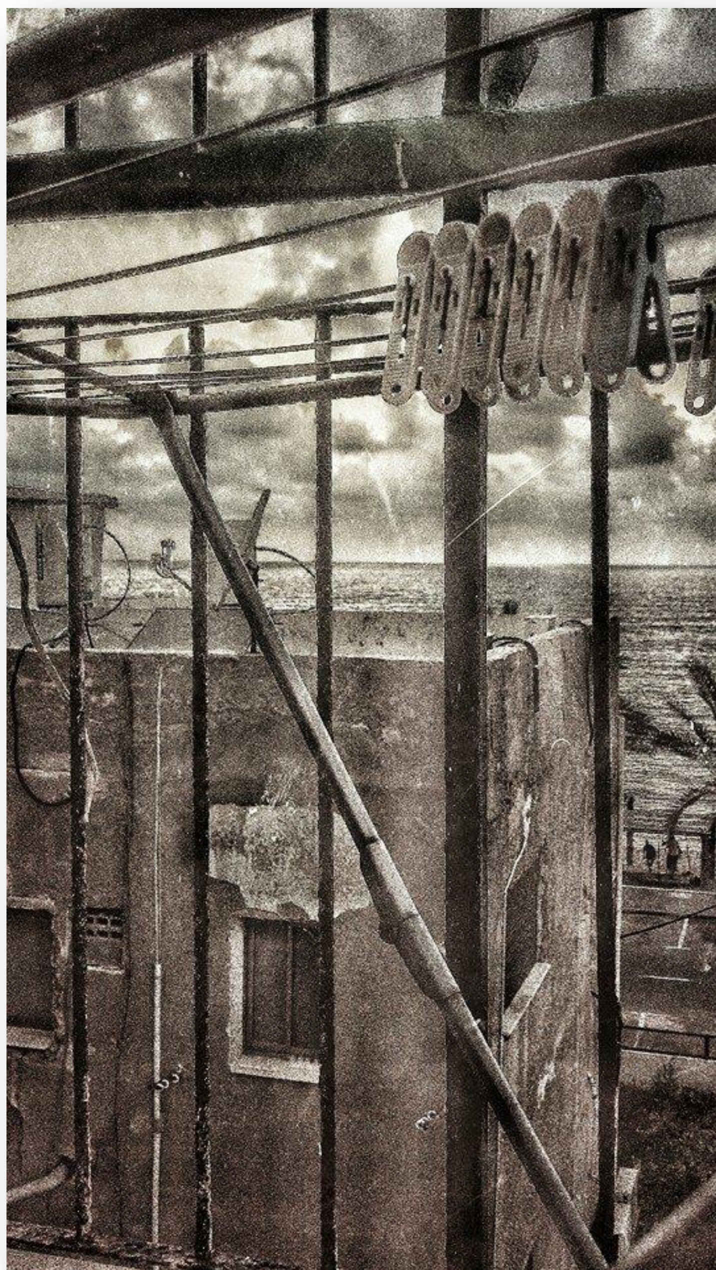
nimic nu poate fi stârpit de la rădăcină
aerul lor nociv e în sângele lor
precum într-o eprubetă.
nici pacea fictivă
nu-i vor opri s-o ia de la capăt.
avem dreptul la timp
pentru nepoţii noştri
fără slogane.

Bianca Marcovici

HAIKU

Un porumbel sălbatic!
Uită-te, jur-împrejur
cade zăpada

(Sôshû Takaya)

Israelul Fierbe

pare ceva viu ce se zbate în
sunete emancipate surde
pe cer trec tancuri care lasă

dâre
o stare de anxietate.

aştern liniştit, ciudat
dar aşa e, să îmi traversez viaţa
cine se sacrifică pentru noi?
din nou război pe viaţă şi pe moarte
nu este graniţa
lumea este o cocină
explozii surde la televizor, în noi
şi pretutindeni implozie

Bianca Marcovici

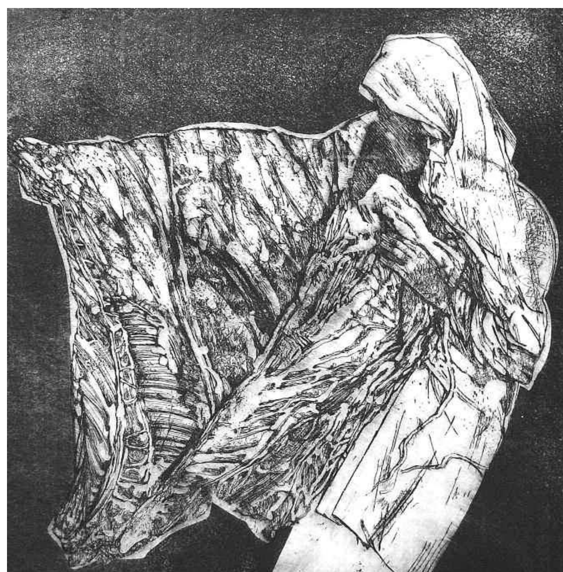

Ioan Mircea Popovici

telegrafic îţi zic
cu puţine metafore
şi puţin miez de pâine

zeul războiului şi-a adus aminte că-i
este sete de sânge
că-n haos
omul şi-a pierdut omenia
şi-i la un pas de-a deveni bestie
moara războiului striveşte la dus
la intoarcere-i mutilează pe cei rămaşi

e greu
tocmai de aceea
chiar dacă-n minte-i război
în inimă ţineţi pace
nu vă lăsaţi tulburaţi fraţilor
e loc sub soare
vindecaţi-vă rănile
şi iertaţi

Liviu Antonesei

Între macii roşii...

Între macii roşii de camp
(cîmpul mare şi verde ca o pulberărie
camuflată de priviri indiscrete),
măcelul iar a început.

E plină zi, e soare cu adevărat !

O bucurie difuză trece alene printre
arini...

Maşinăria botoasă se-ndreaptă spre
mine uruind persuasiv din şenile.

Dar ea e din carne şi sânge.

O aştept nemişcat.

Între macii roşii de cîmp, măcelul iar a
început...

Scutul. Imagine şi sunet

Se pregătesc să sfâşie fiarele

dinţii şi ghearele şi-au ascuţit.

Îşi pregătesc cu minuţie saltul

se vor opri în voi, se vor opri in noi

ca-ntr-un cuţit...

Eva Grosz

Imnul războiului

Morţi , copii orfani de părinţi, părinţii orfani de copii, mame orfane de soţi, soţii de prieteni, prietenii de alţi prieteni, bunicii îi înmormântează pe toţi.
Înainte de a muri şi ei traumatizaţi de şoc, infarct cardiac sau cerebral bâlbâie în neştire:
sună alarma.... e război?

Moare ordinea zilei: sculatul de dimineaţă, spălatul pe dinţi, periatul părului, deschiderea geamului spre soarele- răsare, bună dimineaţa la cei din casă.
Şi liniştea cafelei de dimineaţă.
Shalom u lehitraot la plecare.
Nestânjenit de trăsnete, explozii şi alarme. Un salut jovial, care spune: la revedere, în curând mă voi întoarce.
Te vei întoarce ?

Mor sentimente: doar ura rămâne – el va ucide sau îl ucidem noi...
Şi aşa ritualul de dans funebru va fi mereu motivat şi explicat şi serbat şi declamat, cu steaguri şi lozinci, cu sunet de fanfară şi foc din infern, descris în poezii şi proză – Război şi Pace ....
Tolstoi, a povestit, Noi am citit?

Mor visele toate.
Vise neîmplinite: vise de copii, o jucărie dorită, poate chiar îngheţata jinduită.
Un tânăr, o tânără, o dragoste neîmplinită, sărutul cu sfială încercat, îmbrăţişarea prea timidă, privirea ultimă fără păcat.
Îţi aminteşti ?
Nu s-a întâmplat.

Când totul s-a terminat, tunurile au încetat, rafale de rachete nu au mai luminat,
pe morţi i-am numărat, pe unii i-am îngropat, pe alţii în zadar i-am aşteptat, am aşteptat, am aşteptat... am aşteptat

până ...
doar durerea a rămas...
Iubire, unde ai plecat ?

ANDREI FISCHOF

SIRENELE

La noi sirenele
nu vestesc ieşirea din schimb,
nici vreo altă sărbătoare.

La noi, când sună sirenele,
porumbeii din jur
îşi pierd minţile,
căzând din înalturi,
împleticiţi în propriul zbor,
cotrobăind prin amintiri
după drumul spre ramura de măslin.
Ei îşi părăsesc în cuiburi puii
încă neobişnuiţi cu umbra din lumini,
stricătoarea,
minciuna privirilor ascunse
a mirare.
Urlet de hienă nesătulă.
Sirenele.

SOLDATUL NECUNOSCUT

Tăcute riduri lungi
Pe fruntea Galileei.
Ca paşii.

Soldat necunoscut
Ca lava fără sens
Izbucnind din iadul
Adâncului crater,
Din coasta vremii
Suntem făuriţi,
Nu te frământa:
Cine ajunge primul,
Aşteaptă.
Rândurile nu scad.

RĂZBOAIELE, TOATE

Războaiele noastre,
toate,
au fost pe arşiţă.

Acum suntem
cu ploile în suflet şi în jur:
neîndestulate războaie de biciuri
plesnind zvonul
cum devine faptă,
când iubirile dezertoare, nesorbite
până la cântecul buzei
cupelor cu şampanie,
se ascund
în dosul tristeţii: amarnica recidivă
stăpânitoare.

CÂND MOARE UN OM

Când moare un om
Ceilalţi îşi plâng
Propria moarte

Sfârşit şi început
Aceeaşi scânteie sunt
Precum cremenea şi amnarul

Stăpână peste toate
Doar apa curgătoare
Neostoită
Nu are drum de întoarcere
La izvoare

***

Haiku

Capul unei broaşte
intră în visul
unui bolnav de tifos

(Sayû Tôgo)

Cezar C. Viziniuck

Jalea războiului

războiul -
omul în luptă cu el însuşi
sensibilitatea contra raţiunii -
cruntă pedeapsă a firii!
şi peste toate acestea
- nesiguranţa...

precum stele căzătoare
proiectilele se-abat peste sat
plâng copiii cu ţâţa-n gură
mor femei alăptând
pe la colţ de uliţi taţii
îşi smulg părul alb
şi-i plâng

trec în şir batalioane
trec flăcăii noştri trişti
plâng la şoldul lor gamele
plâng şi mamele-n batiste

de ce Doamne învrăjbire
de ce atâţi hapsâni pe lume
de ţi-ar da toţi mulţumire
pentru ce au...
ce fericire

Haiku

Vărsături
nori de fum
sânge negru

Maşinile
cer petrolul, noaptea
înaintează, târziu

(Rinji Yokoyama)

Corina Papouis

DUM VITA EST

în locul ăsta au cam de toate
tablouri cu zîmbete şi gropi
proaspăt săpate ca nişte răsaduri de
primăvară
din care nu încolţeşte nimic

au teatru de păpuşi cu plâns imprimat
pe bandă
şi oameni împăiaţi în poziţii fericite
pe scenă şi acasă
au copii desenaţi în pîntecul mamelor
cu tătici ţinîndu-i de mână
ca pe nişte mânere de lemn
au parade, covrigi şi insigne de ofiţeri
îngropaţi cu ceremonii

în stânga un bărbat sărută poza iubitei
cu urna soţiei pe genunchi

bunicile care croşetează pe banca din
dreapta
au lumânări aprinse de jur împrejur
iar nepoţii lor îşi aşază din timp
trotinetele sub autobuz

deasupra doar nori ce au învăţat cum să
ţină ploaia în ei
mă întind
şi iarba se culcă sub mine
ca o femeie ameninţată cu pumnul

mă privesc de sus dintr-un colţ de cer

mai închis ca buzele noastre
te admir în oglindă făcîndu-ţi nod la
cravată

când te-ai întors eu deja trăisem

ANYA RYAMA

SCULPTÂND ÎN LUCIUL STICLEI SILUETE RĂTĂCITE

de ce sunt eu când inima tresare
curbată pe o jumătate de zâmbet
atunci când te-am trimis la cumpărat de fragi
un copil îţi ridică pumnii murdari să te îmbie a mirosi savoarea
stia de ce...
ceaţa din spatele lui strănuta între două umbre din cenuşă stoarse
era cerneală din privirea ta când scriai cu degete de înger
am băut împreună simţind seminţele ploii curgând pe obraji
ne înflorise în ochi pleoapele curţilor în care alergam legaţi de picior
ţinându-ne de mână în spectacolul căzut pradă înaltului
camuflat într-un repaos prea târziu
crăpat de nesomn
am întins cearşaful pe cuta lumii
suspect de albastră într-un portret

lumina din candelabrele fracturate
desena fluturi în stomac
era roua plăcerii...
suflete pe fugă... călcâie rătăcite...
orfane de vedere locuite într-un sărut
era doar zarea pierdută în trăirea existenţei

AMESTEC DE LENTILE UMANE

Ruini de scoici plimbate pe plaje de
valuri
aşteptau să le deschidă nemurirea
valvele
să-şi mărturisească lunii surde
mâhnirea lor tânguitoare nebăgată în
seamă

yoghini cu pietrele lunii ascunse în
spirale bătute în ţinte
păşeau pe cioburile lumii
trezite de ţipetele vapoarelor
naufragiate în delir
rănite muribunde pe nisipul fierbinte
fără a-şi dezveli tălpile să fie salvate

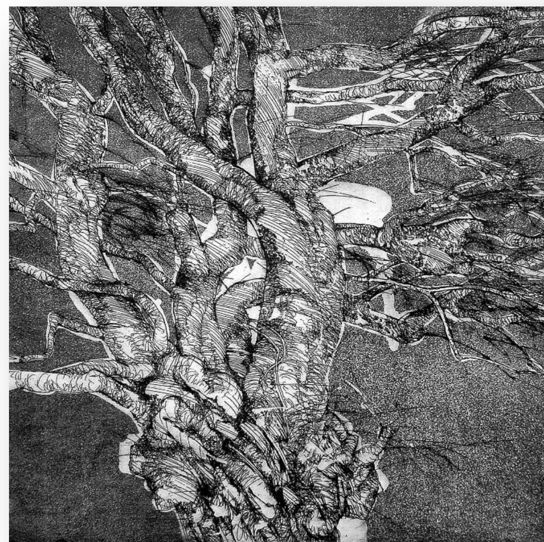
sirenele fluxului netezeau prora
spărgătoarelor de valuri
scriind poveşti cu peşti îmbrăcaţi în
cămăşi de forţă
lăsau răsăritul pe o insulă între munţii
de apă şi zăpezi
veşnice-n cer
pescăruşi cu aripi întinse peste lacrimi
de spumă

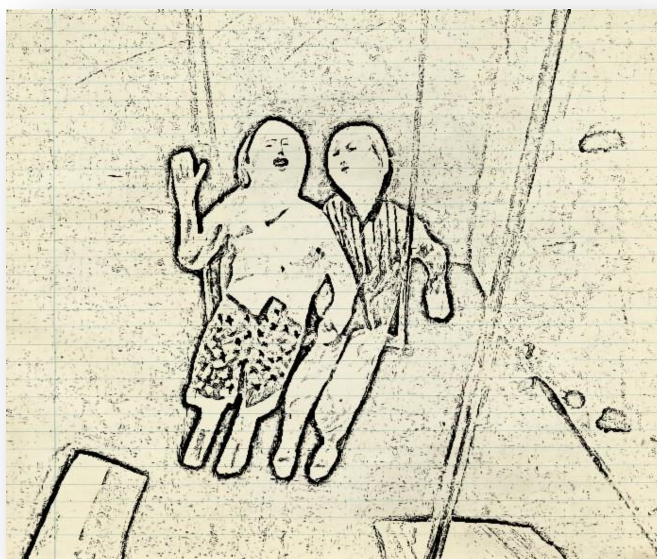
instincte primare…
amestec de linişte în furtuni de seară

galioane cu pulberi azurii cărate în cozi
de balenă

învăţam să pictez pentru
consumătorii de albastru
furând culori din mare pentru bipezi ce
visează de la gât în sus
amăgiri în nuanţe de curcubeu…
mov

ANYA RYAMA

Riri Manor

În războiul golfului 1991
au căzut în Israel
bombe distrugând case şi
pomi.
A doua zi după unul din
bombardamente am vizitat
localitatea numită Savion unde
bombele distruseseră o grădina.

Cadavrele copacilor

În Savion
Aripa păsării de fier
A doborât copaci.
Şi copacii mă priveau
De jos în sus
Şi era ciudată

Noua lor poziţie
Cu frunzele verzi şi sănătoase
Pătate de pământ
Şi cu trunchiuri întredeschise
Ca nişte ciocuri de pasăre cerşind
Câteva firimituri de cer.

Iar înspre ceruri
Păsările căutau
Dar unde sunt ele
Ramurile de altădată?

Şi în cădere
Tulpina pomilor a eliberat
Toate sevele interioare
Demonstrând diferenţele
dintre noi şi pomi:

Cadavrele pomilor dăruiesc
Un miros mai minunat
şi mai proaspăt
Ca oricând.

Şi eu am închis ochii
Şi am fost
Miros curgător
Şi am fost
Fără rădăcini.

Din cartea "Pestriţ" Editura Paralela 45

Riri Manor

Frica

În clipă în care
Frica ne stăpâneşte
Şi Dumnezeul din miezul nostru
A plecat

Noi devenim
Pantofii care-aşteaptă
În dulapul
Unei
Femei paralizate.

Eu simt că îndrăgesc din ce în
ce mai mult pe ultimul dinosaur.
Oare a înţeles ce se petrece?

Oare dinosaurii s-au încovrigat
unul în celălalt
îmbrăţişându-se
în haosul lumii lor prabuşitoare?
Oare a plâns ultimul dinosaur când

s-a văzut singur pe ţărm
şi fără hrană?

Eu simt că pe ţărmul nostru
am rămas ultimii cu
amintirea speranţelor care au
umplut odată ţările
şi care

s-au împuţinat an după an,
guvern după guvern
ca hrana dinosaurilor..

Eu mă simt aproape de ultimul
dinosaur
prin numărul morţilor rămaşi

pe ţărm.

Riri Sylvia Manor

Harry Beer

Caut iubirea…

De ce se urăsc unii oameni, de ce?

De ce se iau la harţă pentru cine ştie ce?

De ce nu dăm bineţe unuia când e pe picioare

Dar venim cu toţii la pietre funerare?

De ce puţin îţi pasă când afli despre morţi,

Si doar ţi-aduci aminte de ura ce le-o porţi?

Trăim acum în vremuri de vrajbă şi venin,

Ne facem singuri viaţa cu vaiete şi chin.

De ce punem eforturi în salvări şi revenire,

Dar nu facem nimica, un act demn de prevenire?

De ce nu ne avem ca fraţii, fără râcă, fara pica,

Si trăim cu vrajba-n inimi, ca Grivei cu o pisică?

Caut iubirea, ea există, ea pluteşte peste noi,

Dar noi o ignorăm prosteşte, cu crime si cu război.

Dă-ne Doamne minte multă să imbraţisăm iubirea,

Altfel cumva fi tabloul, cum va arăta omenirea?

(Mariana Bendou)

La guerre :

Oui, mon ami, toujours la guerre
N'a apporté que de cris et de la poussière,
Que de malheur, des larmes et des bruits,
Des morts , des blessés et plein de barbaires…

Pourquoi est-ce que l'on prie à ce dieu
Avec des yeux sanglants et cœur de feu ?
Sauvage Mars, n'as-tu jamais assez ?
Pourquoi les innocents faut-ils payer ?

Quel soit le nombre des victimes
Pour saturer ta soif de crime ?
Où est l'amour, dis, tu l'as rencontré ?
Jaloux dieu, connaîs – tu à pardonner ?!

***

Războiul

Prietene, războiul nu aduce
Decât distrugere şi praf, nu viaţă dulce;
Durere şi tristeţe înseamnă el, sã ştii,
Răniti şi morţi şi boli şi multe grozăvii!

De ce ne-om fi rugând la acest zeu
Cu inimă de foc şi ochi însângeraţi?
Sălbatecule Marte, nesătul mereu,
De ce plătesc atâţi nevinovaţi?

Care să fie numărul de victime
Ca foamea ta de crimă să o sature?

Tu dragostea o ştii, i-ai auzit chemarea?
Gelosule zeu, cunoşti tu ce-i iertarea?

(traducere: Mariana Bendou)

Leonard Ancuta

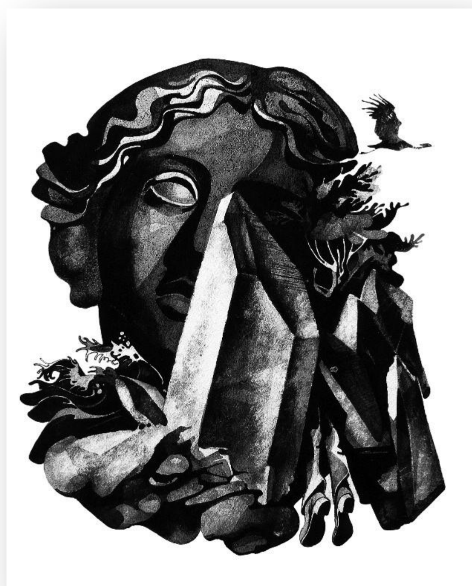
o să te înving tristețe
o să te înving și tu ai să-ți întristezi atât
de tare zilele
că ai să mori ca un șarpe
de propriul venin

o să te înving bucurești
o să înving într-o zi toate ferestrele tale
și ele au să se deschidă când voi trece
mândru pe stradă
șutând din doi în doi metri
într-o piatră

o să te înving
o să te înving dragoste a mea o să te
dau cu capul de clopote
să se afle că-s fericit că iubesc fără să
iubesc
cum îi iubești pe cei care plâng

cum iubești victoria pe câmpul de luptă
în genunchi
între trupurile fraților
căzuți

Luminita Cristina Petcu

În vremea ploilor

S-ar putea spune multe
despre sentimentul propriilor limite
chiar şi oraşul îşi schimbă pielea
câteodată
şi cerul, şi plaja
suficient pentru a spori deconcertarea
omului care pleacă în fiecare dimineaţă
în excursie
privind oamenii cu mirare cuminte şi
placidă
uneori prea slabă pentru propriile teorii.

Aşa înduri: când nu eşti de faţă,
nici în eternitate nimic nu curge
mai mult decât dor şi durere.
Se poate spune: mi-e dor de vară,
de Il Rosso
sau mi-e dor de o altă lume ori chiar de
mine însămi.

Aşadar, de ştiut, de neştiut, de visat.
De tine, ca de mine.

***

Hayku

Din deal se vede
acest oraş misterios
denumit "frontul de acasă"

(Hakusen Watanabe)

Un deget rănit
se ridică spre cer
dus de vânt

(Genji Hosoya)

NORA IUGA

Fragment "Inima ca un pumn de boxeur" - IV -

se văd acoperişurilele lumii
în palma mea curge Iordanul
urmăresc în adânc o fiinţă deosebită
toate
nimicurile se asmut asupra degetului
care a uitat să arate
ai vrea să te dezvinovăţeşti
dar trece miriapodul
ai vrea să urli
dar trece miriapodul
ai vrea să fugi
dar trece miriapodul
ai vrea
- în locul viperei albe poţi folosi
dintele unui copil -
uite arena cu sori răbdători
limba învinsului măturând cocoloaşe de
hârtie
şi liniştea unui război de furnici
cum bolboroseşte apa în ţeava calori-
ferului
cum aştept eu un semn
de la un dispărut
şi ţigara mi-aduce atâta umilinţă
de parcă aş mitui un vânzător de
durere
e un târziu plumburiu în odaie
trupul meu trece prin normalitate
o cămilă pe străzile unui oraş
se deschid uşile
cortinele teatrelor de păpuşi
şi genunchiul urcând
se articulează ca lemnul
şi pleoapa clipeşte sonor ca o toacă
acum ciocănitoarea în pădure
acum biletul de tramvai în palma mea
îmi simt cheiţa între omoplaţi
răsucindu-se
o faţă roşie
se aşază lângă o faţă roşie
de ce se alipesc mereu aceleaşi culori
de parcă între ele
ar trebui să izbucnească
o molimă şi un bărbat
poate fi o meduză
sau zece cireşi înfloriţi
sau un turburător început de război
sub pielea mea trece un tren
(nevoia asta de enormitate care-
ţi înlocuieşte aventura)
piciorul meu la fel cu toate
picioarele şi mâna mea la fel
cu mâna eufrosinei cornelia a
chiriachiţei şi a olgăi dormind
de mult în muzeul familiei
în bucătăria asta nava mea clandestină
plină de bestii lihnite care rup hălci de
lume până pun cuţitele în sertar -
am mai câştigat un război -
pot să mă culc
un câine aleargă pe stradă
cu limba roşie ca un sigiliu de ce nu-
mi trag acum pătura peste ochi
să-mi simt răsuflarea
întorcându-se la mine
lacomă ca o gură străină

………………..

cu gură rotundă
unul cu gură piezişă
orizontală-n elipsă
o gură de doi sau de patru
o gură întoarsă până la demenţă
o gură de exterminare
vreau un cornet de linişte
am nevoie de urechea unui ac
sunt o cămilă
"ce faceţi cu mine şi cu bărbatul meu"
strigam pe marginea prăpastiei
dar nu se auzea decât gura lui
cu albe reţete de eroism.

Gabi Schuster

Nu contează ale cui sunt gloanţele

În calea mea scurtă
un copac
a înflorit copii
rupţi unul câte unul

vântul zdrobitor
n-a aşteptat
să lege rod
în deşertul de ruine
în focurile mocnite
în siluetele negre de fum
în bicicleta fărâmată
în pantoful fără picior
o minge aruncată
spre nimeni
spartă de glonţ
ca un cap de copil
cu privirea ruptă
de spaimă
căzută-n pământ
pământul care miroase
a gloanţe
a haine arse
a sânge
a ţipăt

vântule
trage tot
înapoi
fă să crească
înapoi
ce-a murit
suflă viaţă
şi sânge în inimi
ia-l de pe caldarâm
pune-l
înapoi
în ţevile de unde-a
curs
fă-l roşu şi cald
înapoi

vântule
mergi pe repede
înapoi
ridică ce-a căzut
pune la loc frunzele
care-au zburat
cadavrele reci
obuzele în groapa cu
gunoi
lacrimile din pumni
gloanţele înfipte în carne
ţipetele scăpate din
gâtlej
ochii plezniţi în
explozii
pune la loc copiii
în floarea copacului
pune-i la loc
în timpul fără arme
în muşcătura fără dinţi
în pământul răscolit între degete
la verdele ierbii
pentru rădăcina copacului
nu pentru morminte
scoate orbirea din inimi

vântule
fă
măcar tu
asta

Haiku

Război adevărat
eu aplaud mereu
un meci de box

(Akira Mitani)

Vrăbii în cireş-
urmează sigur
un nou război

crivăţ năprasnic -
nu e nimeni pe drum doar
bătrânul câine

(Mariko san)

George Almosnino
"Noaptea"

lui Daniel Bertino în amintirea tatălui
său mort la Dachau

I

în sfârşit noaptea peretele alb
curajul de a fi neauzit
ceasornicul desprins din lucrurile
personale milităreşte bate pasul
de la fereastră caut cealaltă parte a
străzii
izbindu-se de priviri de arborii grei
istoria, închid ochii
este doar un fragment din ce-ar putea
să fie

pe marna sub căştile de oţel
creieri goliţi de cuvânt

iată noul semnificant al omului
mi se face teamă
cine eşti tu cel pictat pe oglindă
cel înconjurat cu linii obscene
ca un copac de care se scarpină mutul
cel care mă îndepărtezi
m-aş resemna
nu din pudoare
nu din supunere
dintr-un întuneric mai dens
şi de fapt ziua

II

din levant spre levant
aici la adăpostul acestui drum
am suferit frumuseţea

era o piatră la un cap lustruită
cu blana unui animal
seară de seară îmi înţepa osul frunţii
la celălalt capăt
aşchii muchii dezorientări
prea mult în puţinul acela curgeam

şi dacă greşesc
dacă prin acest cuvânt somnoros
pe care limba mea îl mângâie
pe care dinţîi îl apară
îmi cresc risipirea
din respect pentru mine mă închin
îndoielii
îmi asortez culoarea culorilor ce mă
înghit în carnea lor
mă simt adus în ţarc pe câmpul alăturat
abatorului
unde toate gâtlejurile printre fragmente
de sticlării

III

este o rană din depărtare
este imaginea unui manechin
este lumina care plezneşte
şi eu în acest miez o deviere o pradă

încerc să mă explic
am cuvintele
nu ştiu să le aşez
nu ştiu care îmi sunt mai aproape

optimistă privelişte:
se deschisese o umbrelă de soare

înainte de căderea din pom
se visa un refiugiu după bucuria
izbânzii trecusem înot marea
(sau ficţiunea ei)

se tulbură ierarhia memoriei

erau păsări de trup
firul bolnav se metamorfoza
din strălucirea lui ploaia
din frica lui delirul
acolo unde lumina adună grămăjoare
de scârnă
un picior încearcă adâncimea apei
insomnia istoriei pe un pat de spital
când logica mai găseşte puterea
să-şi descrie simptomul
când din sala de operaţie curge
un fel de var o culoare nedefinită
când ochiul naşte imaginea trapezistei
plutind în aburi de talc
rotundă şi leneşă că o farfurie
zburătoare deasupra orientului

pe platoul înalt unde munţii se
îndepărtează
unde întinzi mâna şi mângâi soarele
unde în piatră dospeşte sămânţa
dezastrului
se întâmplă lumea cu micile ei
nimicuri.

George Almosnino
(din volumul "Fotoliul verde"
Antologie de poezie 1971-1995)

Marius Chelaru

Despre o stea pentru rămăşiţele de conştiinţă, şi despre…

„O stea pentru păsările pământului

Cărora le-a distrus cuibul

O rafală de puşcă.

Pentru florile pe care el-au sufocat industriile

Iar pofta metalică le-a degradat culoarea

[…..]

O stea pentru rămăşiţele de conştiinţă

O stea pentru liniştea apăsătoare de după războiul stelelor

O stea pentru ultima mea vorbă

În ultima mea carte

Pentru viaţa pe care râvnesc să o continuu

O stea pentru sângele meu…”

Samih al-Qasim, Stelele tortului de sărbătoare

Samih al-Qasim, este considerat de mulţi, alături de Mahmud Darwish, Nizar Qabbani, Adonis etc., printre cele mai cunoscute nume ale poeziei de limbă arabă.

Despre Mahmud Darwish şi cărţile sale am scris de două ori în această rubrică, şi pentru că sunt elemente care îi apropie pe cei doi – deşi în politică nu au mers pe căi identice – care au fost în relaţii de prietenie (în autobiografia sa Samih al-Qasim vorbeşte şi despre Darwish – născut la 13 martie 1941, într-o familie sunită din satul palestinian al-Birwa, lângă Akā/ Acra, în Galileea Superioară). Şi din aceste considerente şi ţinând cont că provin din aceeaşi zonă şi cam din aceleaşi vremuri, voi reitera câteva din cele spuse relativ la climatul în care a scris Darwish. Anume că viaţa oamenilor din Israel şi Palestina încă nu este sub semnul liniştii, ci mai suscită controverse, conflicte, animozităţi. Pe acel pământ frământat arabi şi evrei împart locuri sfinţite de răsuflarea lui Dumnezeu, loviţi într-un fel sau altul, poartă în suflet durerea, spaima, frustrarea, speranţa că pacea nu este doar o himeră pe acest pământ unde poeţii scriu în ebraică, arabă, ladino dar şi română, rusă ş.a.. Poate celor care îşi duc viaţa în alte locuri le este dificil să înţeleagă unde mai este „dreptatea” când oamenii mor, uneori şi în numele păcii, în conflicte dar şi ca urmare a unor atentate sinucigaşe, azi, când acestea au ajuns să fie considerate, eronat, de unii o soluţie. Trebuie să credem că atât evreii, cât şi palestinienii merită ţara lor, şi o soluţie acceptabilă pentru

ambele părţi, care să aducă pacea, e singura viabilă.

Creaţia poetului palestinian, druz[i], Samih al-Qasim, născut în 1939 în oraşul Zarqa, atunci în teritoriile palestiniene sub mandat britanic, azi în nordul Iordaniei, dintr-o familie de druzi din Galileea – care nu a părăsit Gaza în timpul a ceea ce palestinienii numesc nakba (*Yawm an-Nakba*, „Ziua Catastrofei"), pe când el era, cum mărturiseşte într-o carte, în şcoala primară (a absolvit şcoala secundară în Nazaret), este cunoscută în lumea arabă şi nu numai. Critica de specialitate consideră că opera sa poate fi privită prin prisma unui moment esenţial „Războiul de şase zile" , creaţiile dinainte diferenţiindu-se prin diverse elemente de cele de după. Recunoscut de timpuriu ca un mare poet, a fost întemniţat de câteva ori pentru activitatea sa social-politică (care vizează apărarea drepturilor palestinienilor), opoziţia faţă de unele politici guvernamentale, refuzul de ase înrola. S-a spus că şi pentru opera sa, considerată cu caracter/ influenţă politică. Şi cu aceste „ocazii" a cunoscut mai mulţi lideri politici palestinieni dar şi israelieni. A aderat din 1967 la Partidul HADASH – Frontul Democratic pentru Pace şi Egalitate, de factură socialistă/ comunistă; a fost, ca mulţi alţi lideri palestinieni din acea vreme, la studii la Moscova, perioadă despre care vorbeşte şi în autobiografia sa, *Este doar o scrumieră*, apărută la o editură din Haifa (în care spune la început – „Nu e o autobiografie, este o încercare de a reface imagini din amintirile mele, imagini vechi, albe şi negre".

A publicat mai multe volume şi antologii de versuri. Acum a apărut şi în limba română cu o selecţie din mai multe volume ale sale, la editura ieşeană Ars Longa, în colecţia „Alif", coordonată de George Grigore, la care colaborează mai mulţi autori familiarizaţi cu ceea ce înseamnă cultura, limba şi literatura arabă.

Azi Samih al-Qasim, adept al pan-arabismului, lucrează ca jurnalist, şi este recunoscut ca unul dintre cei mai importanţi poeţi palestinieni dar şi ai lumii arabe. A lansat şi diverse inovaţii în poetica arabă, între care mai ales „sarbiyya" (nu avem exemple în această selecţie) – versuri libere sunt întreţesute cu fragmente de proză, diverse trimiteri relativ la diverse culturi ş.a.

Poezia lui Samih al-Qasim, după unii un mare poet dar, poate, un nume nu atât de mare/ „proeminent" ca, de pildă, Mahmud Darwish (alţii consideră că ţine pur şi simplu de calitatea operei, alţii cred că şi de o oarecare necunoaştere a operei lui, probabil şi pentru că a rămas, ca şi alţi druzi, în Israel, alţii că ar fi vorba despre separarea arabilor ca loc de reşedinţă/ a generaţiilor etc.), dar foarte cunoscut şi care a ajuns să fie

identificată (după diverşi specialişti/ autori unii într-un siaj mai larg, cu referire la poezia arabă contemporană din zonele lovite de conflicte, cu amprentă specială în ce priveşte Palestina), drept una cvasi-sinonimă cu rezistenţa politică şi, în anume situaţii, cu naţionalismul (pan-arabismul). Sunt poeme ale sale cunoscute şi recitate pe de rost de mulţi arabi, palestinieni mai ales. Un exemplu ar fi poemul *Kafr Qasim* (după numele unui sat din Palestina de atunci), despre care un alt scriitor palestinian şi activist politic, Ghassan Kanafani spunea că este ştiut de toţi locuitorii Galileei. Şi la el, aidoma altor poeţi arabi, între temele şi motivele frecvente un loc vizibil îl ocupă reamintirea a ceva ce a fost luat naţiunii arabe, fie că este vorba despre libertate, teritorii sau viaţa unora, sărăcia (în *Stelele tortului de sărbătoare*, de pildă, vorbeşte despre „femeile gravide care-şi vând/ Copiii înainte de naştere/ Familiilor bogate") ş.a. Un altul (mai rar, dar întâlnit şi în poezia lui Samih al-Qasim) este părăsirea locurilor natale, exilul, cu toate apăsările, schimbările, multe mai puţin plăcute, pe care le produce – „O beduine!/ Nu te mai uita în urmă/ Căci nu există nici palmier, nici nechezat nici corzi/ Qays şi Layla sunt goi pe malurile Senei/ Cu LSD-ul drept tovarăş" – *Poem capcană*), cum şi felul distorsionat în care scriu (şi cred) mulţi arabi că este prezentată viaţa, felul lor de a fi şi loviturile pe care le suportă în mass-media vestică, cum consideră că sunt percepuţi de unii occidentali: „Ştim jocul celor din mass-media/ Pricepem ce vrea «lumea liberă»/ Legată fedeleş cu legende mizerabile/ Îi înţelegem pe duşmani de la A la Z" – *Poem capcană*.

Iar un altul, mai pregnant la autorul despre care discutăm, este „tortura constrângerii", alături, în anii de început mai ales, dar nu numai, de restricţiile/ privaţiunile/ nedreptăţile pe care scrie că le-au suportat părinţii palestinieni, arabi, după formarea statului Israel sau cel puţin dezacordul politic între arabi şi evrei.

Spectrul războiului, al confruntărilor/ al conflictului continuu marchează viaţa cotidiană, aşteptările, felul în care îţi poţi (dacă ai şansa asta) planifica viitorul ş.a. Dragostea este şi ea sub semnul războiului („Tu eşti cel care mi-a sprijinit spatele/ În faţa soldaţilor/ M-a scăpat de gazele lor/ Batista ta parfumată/ mi-a oblojit cu crini rana/ Şi mi-ai stins de pe frunte incendiile" – *Cântec de dragoste palestinian*).

Sunt, de asemenea, şi elemente de livresc, nu foarte multe, dar şi pomenirea unor nume de personaje care ţin de religia islamică ori folclorul arab – Juha Qays şi Layla, Sayfullah Al-Maslul ş.a., de locuri, de autori, de locuri mai îndepărtate (Chile, Pablo

Neruda, de exemplu – poemul *Carnavalul însângerat*).

Multe dintre poemele lui sunt scurte (are unele de câteva versuri, e drept, mai puţin în această selecţie).

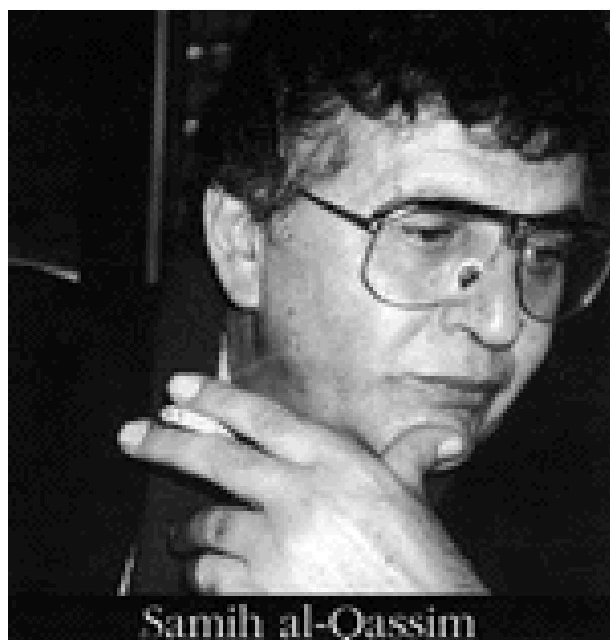
Am citit poemele lui Samih al Qasim, ca, de pildă, şi pe ale lui Darwish, nu doar ca pe ale unui „angajat”/ „activist”, „protestatar”, „anti-cineva”, ale unei voci a palestinienilor – deşi e evidentă şi această latură –, ci mai curând ca pe rândurile unui poet care aduce lumea poeziei arabe (cu temele/ motivele contemporane, uneori tonul profetic, modul de a construi tropii – unele metafore/ imagini poetice deosebite, un vocabular poetic ş.a.) alături de unele nuanţe/ elemente/ tehnici inovative pe care le-a creat.

Înainte de a-l privi mai ales ca pe o voce în a cărei versuri se oglindeşte apăsat şi politica din Orientul Mijlociu, cu bune şi mai puţin bune, am căutat să văd poetul. Şi am avut, astfel, o lectură interesantă (poate a primului poet druz căruia îi apar un volum în română), legată de ce se petrece undeva, nu foarte departe de noi, citindu-i poemele şi ca un om care încearcă să înţeleagă şi să caute mai binele în lumea în care vieţuieşte.

Samih al-Qasim, Poeme, traducere din limba arabă, prefaţă şi note: George Grigore şi Gabriel Biţună, Editura Ars Longa, Iaşi, 2013, 126 p.

Mahmoud Darwish

Samih al-Qassim

PABLO NERUDA

Focul crud

Acel război! Timpul
un an și încă unul și încă
să cadă-i lasă parc-ar fi pământ
ca să îngroape tot
ce nu vrea să moară: garoafe,
apă, cer,
Spania, la poarta căreia-
am bătut, să-mi deschidă,
atunci, acolo-n depărtare,
și o creangă cristalină
m-a primit în vară
dăruindu-mi umbră și lumină,
prospețimea
luminii vechi care aleargă
cu risipire-ncântec:
a proaspătului cântec vechi,
care cere să-l cânte
o gură nouă
Și am ajuns acolo cântecul să- mi cânt.
Și am cântat și-am povestit
tot ce-am primit cu dărnicie dintr-ale
Spaniei mâini
și tot ce mi-a furat prin suferinţă,
tot ce-ntr-o clipă-mi
fuse smuls din viață
și-n locul gol
doar plânsul a rămas
plânsul vântului într-o peșteră amară
plânsul sângelui în amintire.

Acel război! Nu au lipsit lumina,
nici adevărul
nu fericirea a lipsit, ci numai pâinea,
acolo-a fost iubire, nu și cărbuni:
a fost om, frunte, ochi, preţuire
pentru gestul de maximă-ndrăzneală
și cădeau mâinile ca spicele cosite
făr-să fi fost înfrânte,
era putere-adică, om și suflet
dar nu erau şi puști
și acum întreb:
ce-i de făcut ? ce-i de făcut? ce-i de
făcut?

Răspundeți, voi care tăceți,
voi, beţi de tăcere, visători
de false păci și false visuri
ce poţi să faci numai cu furia din
sprâncene?
numai cu pumni şi poezie, păsări,
rațiune, durere, ce poţi să faci cu
porumbeii?
ce poţiv să faci cu puritatea și mânia
dacă în fața ta se descompune
al lumii strugur
și moartea
ocupă
masa,
patul,
piața,
teatrul,
casa de alături
și se apropie blindată din Albacete și
Soria
venind pe coaste și prin râpe, orașe,
râuri,
stradă cu stradă
și sosește
și nu I te poţi împotrivi decât cu pielea,
stindardele și pumnii
și trista onoare-nsângerată

cu picioarele rupte-ntre pulbere și piatră

pe drumul aspru catalan,
sub ultimele gloanțe-naintând
ayy, frați viteji, către exil!

traducere: Anca Tanase

LOTCA

Angela BACIU

Bunicul
Radu îşi începea povestea aşa...
“Cândva, copile, am avut
o lotcă. Ştii tu ce este aia o lotcă?”
Mâinile sale bătrâne frământă o ţigare,
degetele îngălbenite de fum spuneau
parcă şi ele o poveste. Nu era trist
bunelu, doar singur.
“Copile, lotca era bucuria mea, am
fost împreună la drum,
am mâncat pământul acela
greu, m-a hrănit când mi-a fost foame,
m-a ţinut în braţele ei şi m-
a aparat împotriva celorlalţi; nu a ţipat,
nu a fost furioasă, nu m-a înşelat; am
crescut împreună...”

Bunelu închise ochii,
vedea parcă locurile
acelea, oraşele părăsite, setea, dorinţa
de viaţă, auzea strigătele de spaimă ale
copiilor şi plânsul femeilor;
mergea singur pe străzi...

“Aici a fost casa mamei mele Elisabeta,
aici a locuit bunica mea Olga şi aici..m-
am născut eu”..

Ce vezi acum, bunelule? Ochii nu-
i mai folosea de multă vreme, un
obuz îi luase cu el
ochii şi îi duse departe, în lumea ochi-
lor frumoşi; “să scrii o carte pentru
copii”, îmi zise, “să scrii despre lotcă”

Ce mai făcea lotca ta, bunelule?

“Ei, spunea poveşti frumoase,
cum pescari tineri prindeau
cei mai mari peşti din Dunăre
şi cum se luptau ei
cu monştrii apelor şi apoi se odihneau
bând apa sfântă”
....câţi ani ai tu, bunelule? “Să fie vreo
96”, zise...
Dar, lotca matale?
“Copile, e de vârsta ta...lotca cu
poveştile ei nu are vârstă, ce-i drept
lemnul e atât de scorojit, e ruptă şi
lovită, e singură, dar...lotca e acasă
acum.”

Bunicul Radu se ridică de
pe piatra veche. Ştiam că nu mai poate
vedea Dunărea, dar o auzea, o
mirosea, îi cunoştea toate unduirile,
o simţea ca pe o femeie.

“Copile, mă duci acasă?”

Acolo e şi lotca matale, întreb?

Deschise gura, nu ştiam dacă vroia să-
mi răspundă, nu ştiam dacă zilele
acelea când a luptat în tranşee n-
au rămas acolo pe chipul
lui, în palmele bătrâne, când el şi fraţii
lui s-au au despărţit pentru totdeauna
la Turtucaia... când s-a întors acasă ...
în lotca lui...

Ultimul război –

secvenţă haiku

Sorin Rosentzveig

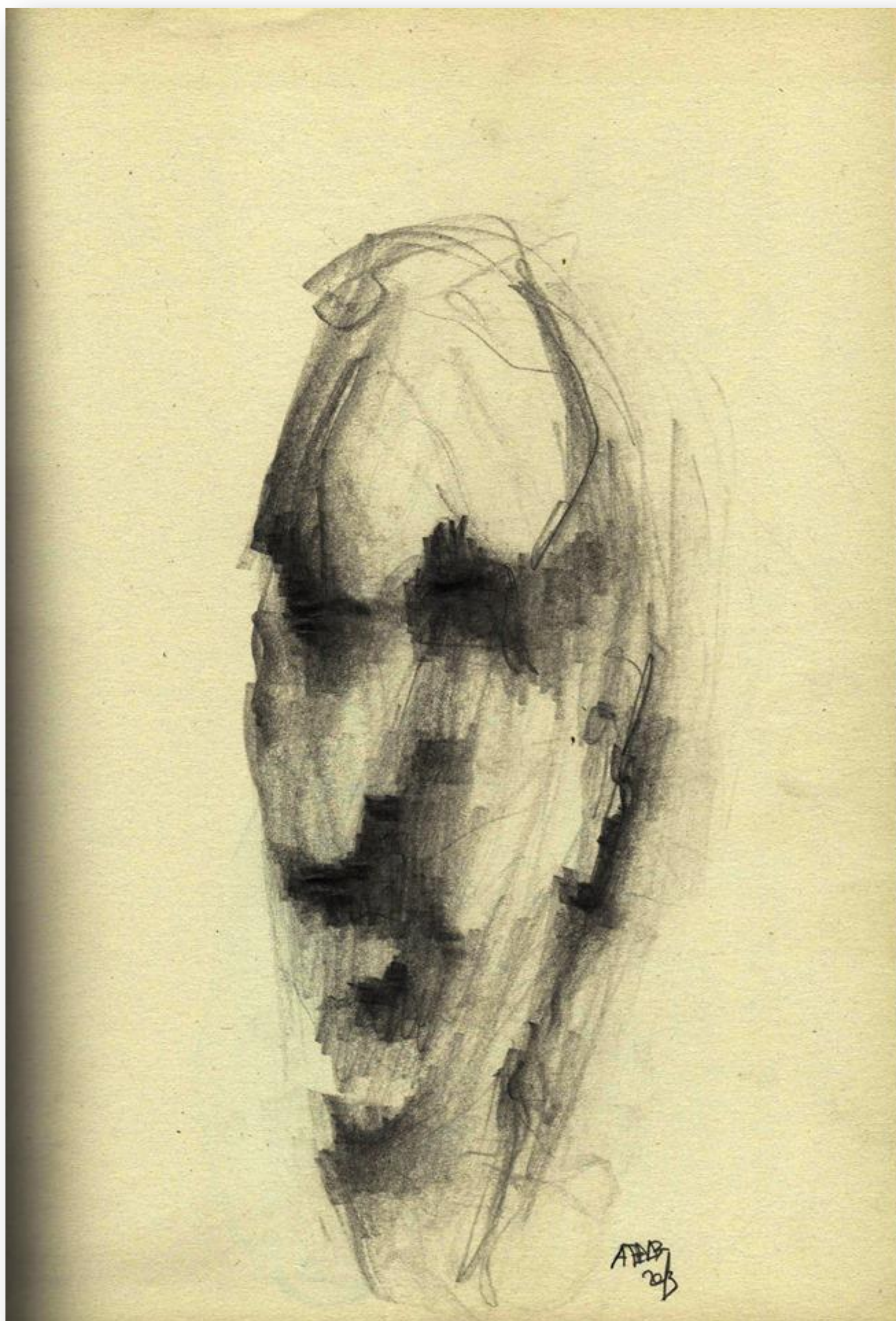

Clipe de pace-
în poligonul pustiu
un iepure alb

Cad Babiloane-
stâlp de nădejde-al lumii
firul de iarbă

Mereu mai tineri,
soldaţii se-adună-n cer-
încă o pace

Neculce Dorina

amintiri din cimitir

(zace
i s-a luat şi
ultima fărâmă de lumină)

dorm
ziua vizitez
un spital
cu oameni împachetaţi
în halate murdare
genunchii le-au crescut
alăturea de gură

(viaţa îi învaţă
de dimineaţă până seara
cum se moare)

pătrund
cu paşii astupaţi
cu tălpile mele goale
înot printre mărăcinii din cimitir

tai cu atâta înverşunare buruieni
îndoliate
sălbăticite în trupuri de moarte
şi-mi pare că cineva mi-a închiriat o
coasă
că sunt un cioclu preplătit

trupurile lor cad
zdrobind crucile putrezite

aici spune sora mea ştergându-şi
mâinile
năduşite e moş nicolae
dincolo e mătuşa maria
alăturea -mătuşa pălădoaia
buzele mele sunt droburi de sare
sângele îmi ţâşneşte
de unde nici nu te aştepţi

şi-mi pare că
întreg cimitirul
s-a trezit şi se odihneşte
în fiecare umbra

Paul Celan

Cel ce inima-şi smulge din piept

Cel ce inima-şi smulge din piept,
trandafirul atinge,
a lui sunt petala şi spinul,
lui îi aşterne lumina pe talger,
lui îi umple paharul cu adieri,
lui îi susură umbrele dragostei.

Cel ce inima-şi smulge din piept şi-o
zvârle înalt,
nimereşte la ţintă,
piatra cu pietre ucide,
lui orologiul sângele-şi sună,
lui vremea, din palmă, ceasul îi bate,
cu mingi mai frumoase se poate juca,
şi poate de tine vorbi şi de mine.

Târziu şi adânc

Rea ca o spusă mieroasă noaptea
începe.
Cu merele celor muţi ne hrănim.
Împlinim o lucrare ce mai degrabă
stelelor o laşi;
în toamna teilor noştri stăm ca un roşu
de steag gânditor
ca oaspeţi arzători la sud.

Jurăm în numele noului Crist, să
cununăm pulberi cu pulberi,
păsări cu rătăcitoare-ncălţări,
inima noastră cu scara de apă.
Lumii jurăm sfinte juruinţi ale
nisipului,
bucuros le jurăm,
tare jurăm, pe-acoperişuri de somn fără
vise,
şi fluturăm firul vremii, cărunt...

Ei ne strigă: huliţi!

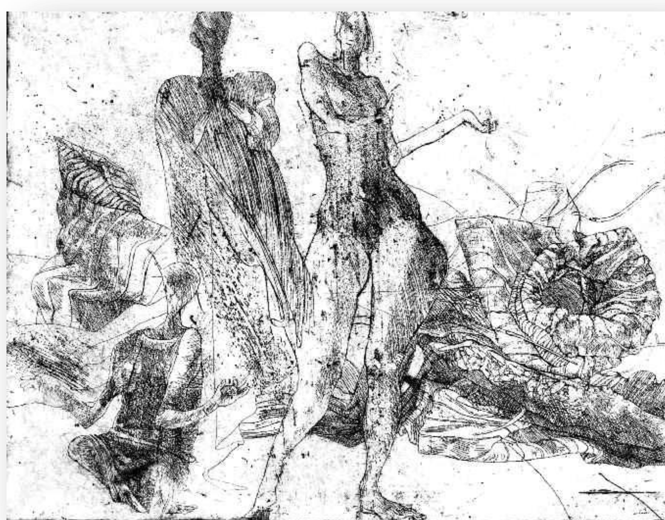
De mult noi o ştim.
De mult noi o ştim, ei şi ce?
În morile morţii voi măcinaţi făina albă
a făgăduinţii;
o puneţi în faţa fraţilor şi surorilor
voastre.

Noi fluturăm părul vremii, cărunt.

Ne-aduceţi aminte: huliţi!
Prea bine o ştim,
deasupra noastră să cadă păcatul.
Deasupra noastră să cadă păcatul
tuturor semnelor vestitoare
să vină gâlgâitoarea mare,
împlătoşata pală de vânt a întoarcerii,
ziua miezului nopţii,
să vină ce niciodată nu a mai fost!

Să vină un om din mormânt.

În româneşte de Maria Banuş

Ceva ce nu s-a sfârşit

nimeni nu-ţi observă amorul

care te îmbracă în kaki

în poza de luptă

şi te dezbracă în alb

în poza de fericire

ochiul nu rămâne floare

într-un măr etern vinovat

cu şarpele seducţiei pe tulpină

sub coroana căruia toţi am făcut prinsoare cu viaţa

fără să ne respectăm adversarul

însăşi dorinţa de a câştiga rămânând neclară

în imagine comună cu timpul

ce nu face drumul înapoi

nu parcurge dorinţa spre a o răscumpăra

cu fel de fel de iluzii promise

însoţitorii nu ştiu ce să spună

trecerea lor prin mine

face tunel alb

ca o rătăcire în vis

în care nu toţi cei căutaţi sunt bucuroşi de revedere

unii chiar manipulează ideea de acceptare

îi ridică sau coboară rangul

cum zborul unui avion

printre norii cumulus

însă rădăcina mărului nu poate fi smulsă

din inima rămasă de veghe

doar tulpina poate fi inelată de ani

întărită în esenţă

ferită de fulger

prin aşezare de gând nou

în casa uterului

Ana Ardeleanu

Markus Zusak- Hoţul de cărţi

(note de lectură)

Multe roluri va fi jucat Moartea până acum, dar pe cel de narator omniscient, de paznic al focului vieţii, nu ştiu să-l fi îndeplinit. Moartea pe post de Şeherezadă... O Şeherezadă uimită, ea însăşi, de cruzimea clienţilor săi. Moartea spune povestea vieţii micuţei Liesel Meminger, actul narativ având funcţia de-a mai adăuga încă o zi unei vieţi trăită în incertitudinea zilei de mâine. *And a day. Forever and a day*.

Şi prin acest procedeu retoric de-a pune un personaj care ar fi trebuit să semnifice sfârşitul, să desfăşoare ghemul vieţii până la capăt, intrăm în plin absurd. Absurdă e situaţia în care însăşi Moartea încearcă salvarea lumii prin actul creaţiei, prin Cuvânt. Întrucât, doar el, Cuvântul, este unicul fir ce leagă personajele cărţii **Hoţul de cărţi** de ceea ce se cheamă „viaţă". Cuvântul care ucide, cuvântul care manipulează, cuvântul care năruie o lume, cuvântul care zideşte.

În *Prologul* romanului, naratoarea încearcă, *„cu toată onestitatea",* să-l pună pe cititor în temă prezentându-i un veritabil supravieţuitor în persoana lui Liesel Meminger *–hoţul de cărţi* . În vremuri atât de cumplite, vremuri de război, Liesel se luptă din răsputeri să dea vieţii un sens, o aparentă normalitate, trăind cu toată fiinţa ei tot ceea ce Viaţa îi oferă. Pentru că, spre deosebire de semenii săi, Liesel mai ştie să vadă culori.

Pentru „naratoare" culorile sunt un refugiu din preajma oamenilor, deoarece şi-au pierdut minunăţia curcubeului de culori ce-ar fi trebuit să fie sufletul lor. Vremuri triste, timpul şi spaţiul invadat de alb, foarte mult alb despre care se spune că n-ar fi o culoare - pictorii o numesc non-culoare. Este începutul drumului către cealaltă „non-culoare"-negrul, şi între ele se întinde o imensitate de gri . „*Caut intenţionat culorile*, spune Moartea, *pentru a-mi abate atenţia de la ei, dar îi observ câteodată pe cei rămaşi în urmă fărâmiţându-se prin mozaicul conştientizării, disperării şi surprizei. Ei au inimi străpunse. Au plămâni frânţi."* Eroina povestirii este diferită de ceilalţi- e vie, trăieşte viaţa din plin. „*Când mi-o amintesc, ne spune „naratoarea", văd o listă lungă de culori, dar rezonez cel mai mult cu cele trei în care am văzut-o în carne şi oase*." Mai întâi albul. Albul rece al zăpezii, al indiferenţei celorlalţi. Apoi, griul cerului ploios de iarnă, griul din sufletul oamenilor, griul zăpezii amestecate cu noroiul din cimitir. Doar în preajma lui Liesel Meminger putea fi văzut un adevărat curcubeu.

Povestea începe cu moartea micuţului Warner, fratele lui Liesel, în trenul de Munchen. Mama îi ducea unei familii din Molking, orăşel din suburbia Munchenului, spre adopţie. Prima întâlnire cu Moartea coincide cu prima *hoţie*: Liesel îi fură unui tânăr gropar **Manualul groparului (***The Grave Digger's Handbook),* pe care acesta îl pierduse în cimitir la înmormântarea fratelui ei.

Familia adoptivă, Hubermannii, stăteau pe strada Himmel (Rai) şi ar fi trebuit să-i ia spre adopţie contra unei alocaţii. Momentul despărţirii de mama sa înseamnă sfârşitul albului. „*Ziua era gri, culoarea Europei*". Singura legătură a micuţei Liesel cu trecutul va rămâne cartea furată în cimitir. Fusese ultima dată când şi-a văzut fratele şi ultima dată când îşi văzuse mama. Deseori , noaptea o scotea de sub saltea şi-o ţinea în braţe. „*Privind lung literele de pe coperte şi atingând literele imprimate dinăuntru, nu avea idee ce însemnau. Realitatea era că nu prea conta despre ce era cartea.* ***Era mai important ce semnifica****."*

Spre deosebire de Rosa Hubermann, Hans, tatăl adoptiv, deşi, aparent, o persoană insignifiantă, era ca şi Liesel „*o întreagă listă de culori*”. Trebuia doar să ştii să le vezi. Făcea parte din familia celor care prin bunătatea sufletului duc pe umeri întreaga umanitate. Era un om valoros. Şi Liesel, omul-copil, a văzut dincolo de aparenţe. Între el şi Liesel se va crea cea mai puternică legătură ce poate exista între două suflete nobile înecate în mii de culori.

Pe strada Himmel, Liesel îl întâlneşte pe Rudy Steiner, admirator al lui Jesse Owens cel care la Olimpiada din 1936 a câştigat patru medalii de aur la alergare şi căruia Hitler a refuzat să-i strângă mâna pe motiv că era negru, deci nu era om. Şi Rudy Steiner a fost atât de impresionat de palmaresul lui, încât într-una din zile s-a furişat în bucătărie şi s-a mânjit cu un strat gros de cărbune pe faţă, apoi a alergat pe stadionul Hubert Oval încercând un joc magic prin care oferea idolului său strângerea de mână refuzată de Hitler. Se metamorfozase în Jesse Owens, cel plin de glorie, ovaţionat de mulţime şi căruia i se recunoştea statutul de om, în ciuda faptului că nu avea pielea albă. În urma acestui episod, Rudy primeşte prima lecţie de rasism de la tatăl său. Era lecţia de supravieţuire într-o lume schimonosită, absurdă, în care nazismul luase amploare.

Cu timpul, Liesel începe să se integreze în familia Hubermann. Cel care i-a fost călăuză şi îndrumător a fost tatăl adoptiv, Hans. Noapte de noapte, Liesel are coşmaruri cu chipul frăţiorului său mort. Trecutul o trăgea spre sine şi singurul lucru care o lega de trecut era **Manualul groparului**. Şi pentru că nu ştia să citească, Hans o ajută să pătrundă taina obiectului magic numit: „carte”. Să-i facă accesibil conţinutul şi, astfel, să-i alunge spaima de necunoscut. „*Privind în urmă, Liesel îşi dădea seama cu exactitate la ce se gândea papa al ei când a scrutat prima pagină din* ***Manualul groparului****. A constatat dificultatea textului şi a realizat repede că o astfel de carte e departe de a fi ideală. Erau acolo cuvinte cu care şi el avea probleme. Să nu mai vorbim de morbiditatea subiectului. Cât despre fată, avea dorinţa bruscă de a o citi, astfel încât nici nu încerca să înţeleagă. La un anumit nivel, probabil, voia să se asigure că fratele ei fusese îngropat aşa cum trebuie. Indiferent de motiv, foamea de a citi acea carte era atât de intensă pe cât putea simţi un copil de zece ani.*”

Din acest moment Liesel descoperă forţa **Cuvântului.** Mult mai târziu, când va începe să scrie cartea vieţii sale, va nota*: „N-ai crede, dar nu şcoala a fost cea care m-a ajutat atât de mult să citesc. A fost papa. Oamenii nu îl cred foarte deştept, şi e adevărat că nu citeşte prea repede, dar am aflat curând că scrisul şi cuvintele chiar i-au salvat viaţa cândva. Sau cel puţin, cuvintele şi un bărbat care l-a învăţat să cânte la acordeon...*”

Şi lecţiile de alfabetizare ale lui Liesel se petreceau noapte de noapte, când acele fiinţe hidoase, numite coşmaruri, veneau să-i bântuie somnul. Pivniţa devenise camera secretă, un fel de Shamballa în care Liesel pătrundea taina cuvintelor. Însă bucuria cea mare a fost atunci când, la Crăciunul lui 1939, Liesel a primit cadou două cărţi. Învăţase să citească şi să scrie. Descoperind scrisul s-a gândit că aşa ar fi putut să mai afle ceva despre mama sa de care-i era în continuare dor. Şi a început să-i scrie scrisori. Scrisori moarte pentru că nu ajungeau la destinaţie. Pentru că acele cuvinte, care ar fi trebuit să ajungă la sufletul mamei sale, mureau înainte de vreme. Cuvintele primesc viaţă de la cel care le aşterne pe hârtie, dar dacă nu sunt citite de cineva cu sufletul, mor. Aşa erau vremurile. Anul 1940 era anul unei lumi absurde când oamenii îl sărbătoreau pe Fuhrer aprinzând imense ruguri de cărţi în onoarea lui, în vreme ce Moartea bântuia prin întreaga Germanie. Liesel

descoperă încă o dată forţa cuvintelor. De astă dată puterea lor de-a ucide. În jurul acelor imense focuri de pe străzile din Molching aude cuvântul *comunist*. Îl mai auzise cândva când tatăl său a dispărut de acasă şi din acel moment viaţa ei a căpătat alt sens. Acum ştia că acele ruguri de cărţi erau încinse cu scopul de-a ucide Cuvântul, de a-l deforma, de a-l transforma în scrum. Şi-n mintea ei a încolţit un gând pe care l-a pus în practică. A decis să salveze Cuvântul. Hoţul de cărţi a recidivat! A scos din jarul mocnit o carte pe care a ascuns-o la piept. „*Cartea părea îndeajuns de rece pentru a putea fi strecurată sub uniformă. La început a fost caldă şi plăcută la piept. Dar, când începu să meargă, cartea se încălzi. Când a ajuns înapoi la papa şi la Wolfgang Edel, cartea începuse să o ardă. Parea că se aprinde. Amândoi bărbaţii priviră în direcţia ei. Ea zâmbi. Îndată ce zâmbetul i se stinse pe buze, simţi altceva. Sau mai exact pe* ***altcineva****.”*Era cea de-a doua carte din viaţa ei: **Ridicarea din umeri**. Biblioteca ei prindea contur: **Manualul groparului**-furată, **Câinele Faust** şi **Farul** -primite în dar de Crăciun şi acum, **Ridicarea din umeri** -din nou, furată.

Şi nu după mult timp a apărut şi a treia carte. Mergea săptămânal acasă la primar să ia rufe la spălat. Nevasta primarului a primit-o în bibliotecă, unde Liesel a rămas, pur şi simplu, uimită de acel adevărat sanctuar al Cuvântului. Aşa ar fi trebuit să arate Raiul: *„Peste tot cărţi! Fiecare perete era căptuşit cu rafturi supraaglomerate, dar impecabile. Abia dacă se zărea vreun tablou. Erau stiluri şi mărimi diferite ale literelor pe cotoarele cărţilor negre, roşii, gri şi de toate culorile. Erau cele mai frumoase lucruri pe care Liesel Meminger le văzuse vreodată.”* Însă, *Cuvântul se afla în mijlocul întinderii nesfârşite de spaţiu gol, de lemn. Cărţile erau la kilometri depărtare.”*Doar Moartea era omniprezentă. Nimeni nu le iubea şi nu le mângâia. Rămăseseră aşa, de când fiul primarului murise şi nimeni nu mai găsea timp şi dragoste pentru ele.

Viaţa de pe strada Himmel părea să curgă într-un soi de normalitate. Până a apărut el. Luptătorul. Boxerul evreu ce nu-şi mai avea locul în Germania nazistă a Fuhrerului.Un nenorocit, lihnit de foame şi înfricoşat, care spera să scape de ea, de Moarte. Singura lui avere era o valiză cu câteva lucruri şi-o carte. Şi singura lui speranţă era arianul Hans căruia, cândva, tatăl său îi salvase viaţa, murind în locul lui. Şi Hans promisese că-şi va răscumpăra darul oferindu-l atunci când cineva din familia lui ar fi avut nevoie.

Şi Liesel şi Max Vandeburg, evreul, erau doi abandonaţi, doi rătăciţi ai soartei. Pe Liesel mama sa o abandonase în familia Hubermannilor. Şi Max era al nimănui. Germania, patria în care se născuse nu-l mai dorea: îl abandonase lui Hitler Îi cerea moartea în schimbul fericirii poporului arian. Şi acum Max , având drept bilet de liberă trecere însăşi condamnarea sa la moarte, cartea Fuhrerului, **Mein Kampf**, mergea să ceară ajutor lui Hans Hubermann. Îi lega prietenia lui Hans cu tatăl său şi un acordeon care aparţinuse evreului neamţ, Erik Vandeburg, mort în Primul Război Mondial întru apărarea patriei sale, Germania.

Lucrurile se schimbaseră. Acum, patria cerea sângele tuturor evreilor. Hans Hubermann nu putea să uite că un evreu îl învăţase să cânte la acordeon şi-i salvase viaţa. Max, fiul lui Erik Vandenburg, avea 24 de ani în 1940. Crescuse la Stuttgart, de la doi ani rămânând orfan de tată. Un adolescent care crescuse pe stradă asemeni tuturor orfanilor şi care învăţase lecţia supravieţuirii, apărându-se cu pumnii. Şi cel mai bun prieten al său fusese arianul Walter Kugler. Ei, care se bătuseră bărbăteşte, cu pumnii pe stradă, au devenit apoi cei mai buni prieteni. Dar a venit 9 noiembrie. *Kristalnacht.* Moartea a avut foarte mult de lucru. Iar Walter Krugler n-a putut decât să-şi ajute

prietenul să plece la Molching spre a fi ascuns de Hans Hubermann. Pivniţa Hubermannilor îl adopta acum şi pe cel de-al doilea orfan.

Întâlnirea dintre *hoţul de cărţi*, copilul abandonat al arienilor, şi Max Vandenburg, fiul evreului mort în război, hăituit spre a fi trimis în lagăr, dă o nouă turnură romanului. *„În timpul nopţilor, şi Liesel Meminger, şi Max Vandenburg demonstrau asemănarea dintre ei. În camerele lor separate visau coşmarurile şi se trezeau, unul cu ţipăt în cearşafurile inundate şi altul să respire lângă focul mocnit.”*

Biblioteca lui Liesel sporeşte cu un exemplar în februarie 1941, când împlineşte doisprezece ani: primeşte în dar **Oamenii nămolului**. Max nu avea ce să-i dăruiască. Singura carte pe care o adusese cu sine era **Mein Kampf**. A decis să-i facă şi el un dar lui Liesel, aşa că i-a scris el o carte. A scos pagini din Mein Kampf, le-a vopsit în alb, apoi a scris propria poveste: **Omul aplecat asupra mea**.

Între timp, Liesel învăţa lecţia supravieţuirii împreună cu prietenul său Rudy cu care descoperise ce mult însemna să fii iute de mână pentru a-ţi face rost de mâncare. Într-una din expediţiile lor, Rudy salvează Cuvântul de la înec. Cândva, Liesel îl salvase din foc. Acum, Rudy Steiner se aruncă în apele învolburate şi reci ale Amperului în care o carte plutea vertiginos la vale. Era **Omul care fluieră,** cartea pe care Liesel o primise în dar de la Ilsa Hermann, nevasta primarului. Fiind de faţă, Moartea ar fi putut în orice clipă să-şi ia tributul. Însă n-a mai rezistat să-l vadă încă o dată pe *hoţul de cărţi* în genunchi lângă un trup neînsufleţit. Era prea mult pentru ea. Până la urmă, „*orice moarte are o inimă*.” Şi în definitiv, trebuia să continue povestea...Mai ales că Liesel a înţeles cât de mult o iubea Rudy, dacă nesocotise pericolul morţii de dragul ei. „*Trebuie să o fi iubit atât de incredibil de mult! Atât de mult, încât nu-i va mai cere niciodată ca buzele lor să se întâlnească şi va intra în mormânt fără ca acest lucru să se fi întâmplat.”*

Acest episod pe care Moartea îl povesteşte cuprinsă de emoţii dovedeşte că oamenii de fapt construiau o lume a absurdului care până şi pe ea o depăşea. Ca orice narator care se respectă şi vrea să ţină firul povestirii din scurt, Moartea a venit şi cu unele lămuriri.

„*În mod cert,* spune ea, *am avut câteva raite de dat în acel an, din Polonia în Rusia, în Africa şi înapoi. Aţi putea argumenta că dau raite indiferent ce an este, dar uneori omenirea adoră să agite puţin lucrurile. Au făcut să crească producţia de cadavre şi, implicit de suflete care se eliberau(....)Din când în când , aş vrea să pot spune ceva de genul: „Nu vedeţi că am deja mâinile ocupate?”Dar nu fac asta niciodată. Mă autocompătimesc în sinea mea, în vreme ce îmi văd de treabă şi, câteodată, sufletele şi cadavrele nu se înzecesc, ci se înmiiesc.”*

Şi Hitler s-a dovedit un Stăpân al Morţii deosebit de neînţelegător. Cu cât îşi făcea treaba mai repede cu atât îi dădea mai mult de lucru.

Între timp, Liesel se întoarce în Grande Strasse, la locuinţa primarului şi fură o altă carte: **Purtătorul de vise o carte despre un copil abandonat care voia să se facă preot**. De data asta n-o mai fură pentru ea, ci pentru prietenul său, evreul, ascuns în pivniţa din strada Himmel. „*Îi dăduse* ***Purtătorul de vise*** *lui Max, ca şi cum numai cuvintele l-ar fi putut hrăni.”* Cartea era o antiteză a **Omului care fluieră.**

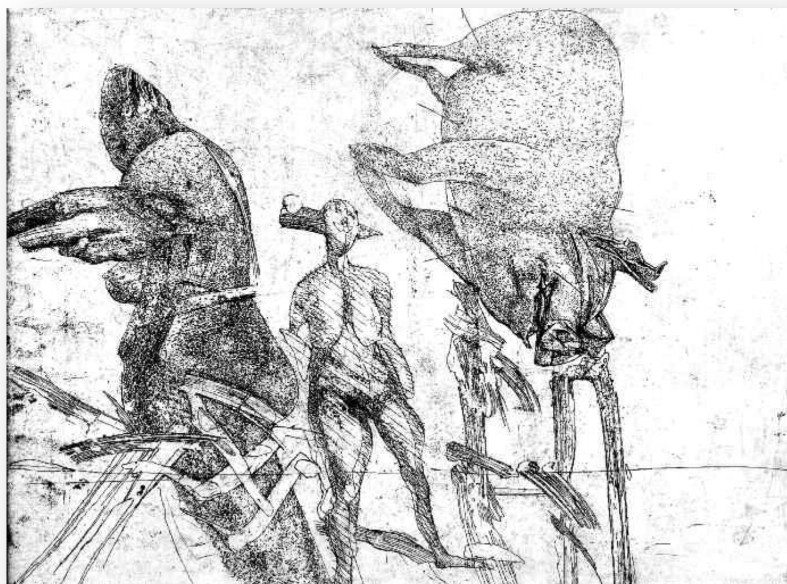
Între timp Moartea nu mai pridídea să adune la suflete. „*Le-am purtat în degete ca pe valize,* spune ea. *Sau le-am aruncat pe umăr. Numai pe copii i-am dus în braţe.”*S-a declarat învinsă de atâtea suflete pe care trebuia să le culeagă. Era prea mult pentru ea. Oamenii se dovediseră mult mai nemiloşi decât ea şi bombele cădeau secerând zeci de suflete de copii şi adolescenţi. Erau copiii nevinovaţi ai Germaniei care nu reuşeau să înţeleagă ce păsări atât de vorace zburau pe cerul ţării lor. Şi asta, în timp ce la Auschwitz alte suflete o aşteptau înnegrind cerul. „*Pentru mine*, povesteşte Moartea, *cerul era de culoarea evreilor(...)Erau trupurile frânte şi duioase inimi moarte...Toate erau uşoare precum cojile de nuci. Cerul era plin de fumîn acele locuri. Miros ca de cuptor, dar totuşi atât de frig! mă înfiorez când îmi amintesc-şi încerc să uit.”* Copleşită, Moartea face lucruri nefireşti. Îl invocă până şi pe Dumnezeu să aibă milă de oameni. Că ei nu mai aveau milă unii de alţii. „*Chiar am sărutat câţiva pe obrajii obosiţi, otrăviţi. Am ascultat ultimile lor strigăte întretăiate. Cuvintele lor franţuzeşti...Erau francezi, erau evrei şi eraţi voi.”*

În Molching bombardamentele se îndesesc, pe măsură ce războiul se apropie de sfârşit, iar trupele SS caută ţapi ispăşitori răscolind pivniţele cetăţenilor. Max decide să plece pentru a nu aduce condamnarea la moarte Hubermannilor.Visează să poată ieşi din iadul războiului şi să ajungă în America.

Liesel Meminger începe să se simtă tot mai singură după ce şi Hans Hubermann este luat pe front, la un spital militar din Viena. Primeşte de la Rosa Hubermann cadoul lăsat de Max înainte de plecare- o altă carte scrisă de el pe paginile albite din **Mein Kampf.** O intitulase **Scuturătoarea de cuvinte**, carte în care Max adunase cele mai semnificative întâmplări din viaţa ei.

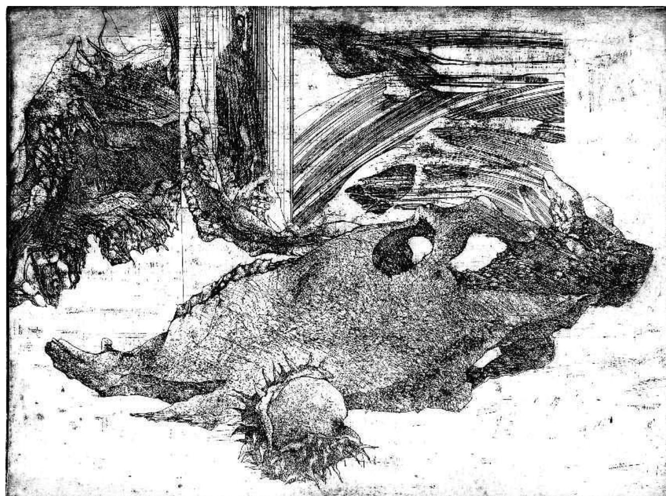
August 1943. Războiul se apropie de sfârşit. Convoaiele de evrei ce mergeau către Dachau şi către Auschwitz deveneau tot mai dese pe străzile Molkingului. Ceea ce Liesel sperase să nu se întâmple, se întâmplase: Max era într-unul dintre aceste convoaie. Redau în final capitolul în care este surprinsă ultima întâlnire dintre Max şi Lisa. Tulburătoare pagini. Din nefericire, omul este predestinat să uite. Chiar şi propria istorie. Dovada? Se tot repetă.

Autor: Maria Sava

Amalia Gorki

Arderea Troiei

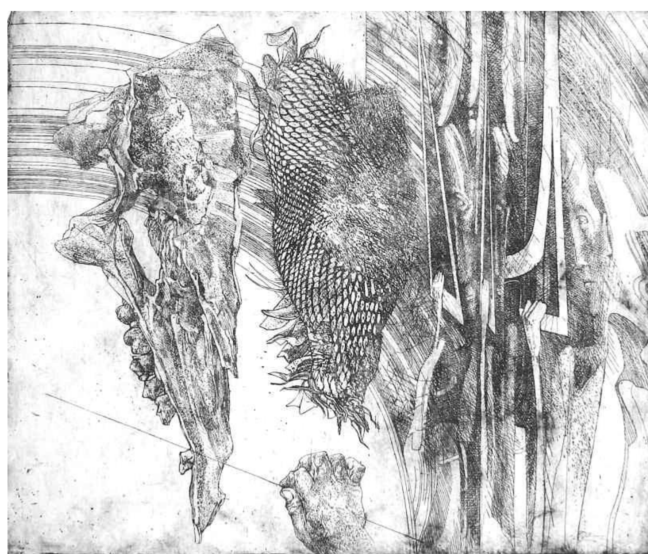

cârduri roşiatice
ziua spitalelor goale
sufletele au fugit
în tovărăşia silfului
au rupt uşile din balamale
eu ?!

Eu sunt un portar nevrednic
n-am putut să le opresc
când am văzut toate camerele
aprinzându-se de fuga lor
am început să spun din "arderea troiei"
şi-au ars din temelii spitalele
de fugă şi de bun-rămas
eu recitam în continuare
buzele mi se mişcau pline de febră
si eram proaspăt ras
pentru o sărbătoare tăinuită

şi am rămas singur
într-o clipită
stăteam la poarta aceea
poarta tuturor spitalelor
şi mă bucuram
ca un pui de nobil
care scapă de straiele scumpe
se aruncă
în câmp
şi-şi umple inima cu lucernă

Cine m-a văzut scriind

Amalia Gorki

Cine m-a văzut scriind
scrisori cu miros de oţel
m-a cunoscut

glontele încearcă mereu
apele minţii
cu piciorul gol
durerea...
am auzit
că este surdă

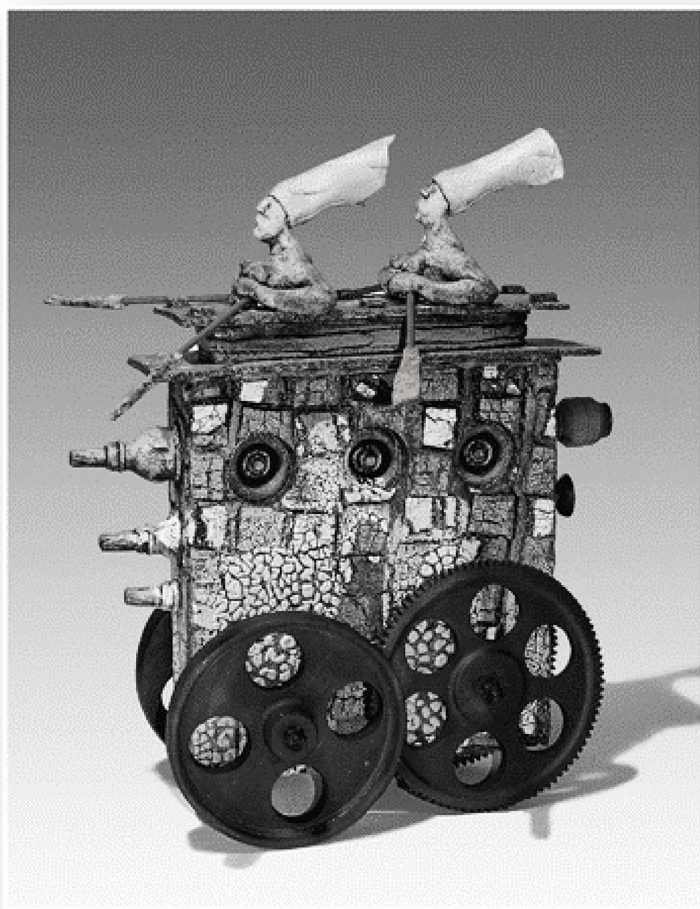
poate doar un fâşâit uşor
de balet
de balerini uzaţi pe scenă
de picioruşe împăcate
cu verdele ierbii

durere surdă
la strigătele tale
când o strigi să-i spui :
durere, împacă-te cu mine !
Ea - nimic.
Ţeapănă ca evantaiul
din mâna unei gheişe moarte.

Scrisori cu miros de oţel au scris mulţi
dar eu sunt unul dintre aceia
care le-a supravieţuit

Haiku

Ce sunt norii?
Decât un pretext pentru cer.
Ce este viaţa?
Decât o fugă de moarte.

Lucia Daramus

Lumina

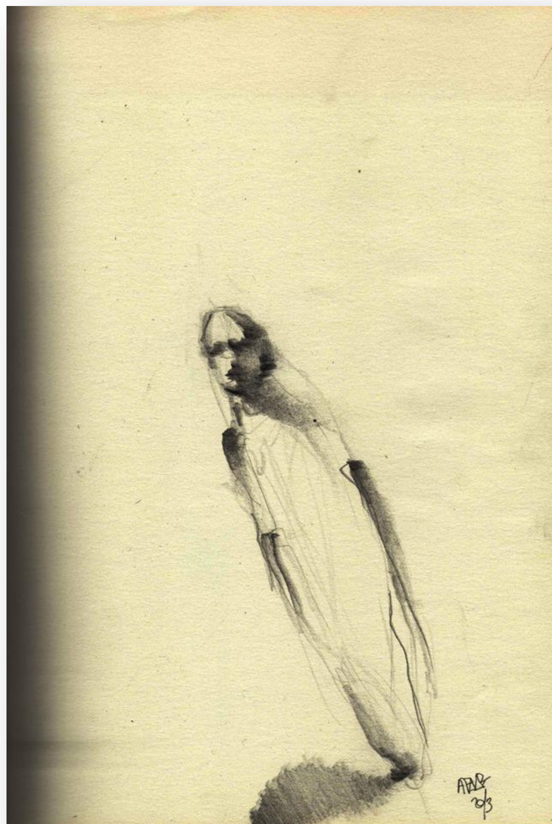
Am văzut ca Daniel am văzut
cerurile deschise
îngeri coborând și suind
limbi de lumină alunecând
peste poporul lui Israel
în ziua de Hanukkah

Am văzut, am văzut, am văzut....
lumina în templu
Menorah a luminat
zile opt fără ulei
l-am văzut pe Anthiohus înfrânt.

Am văzut ca Daniel am văzut
lupta lui Israel
copii și mame murind
dar lumina a învins
în cer și pe pământ

Lo V'hail V'lo V'koah ki
*Im B'ruhi **

**(nu forța, nici puterea , ci spiritul învinge)*

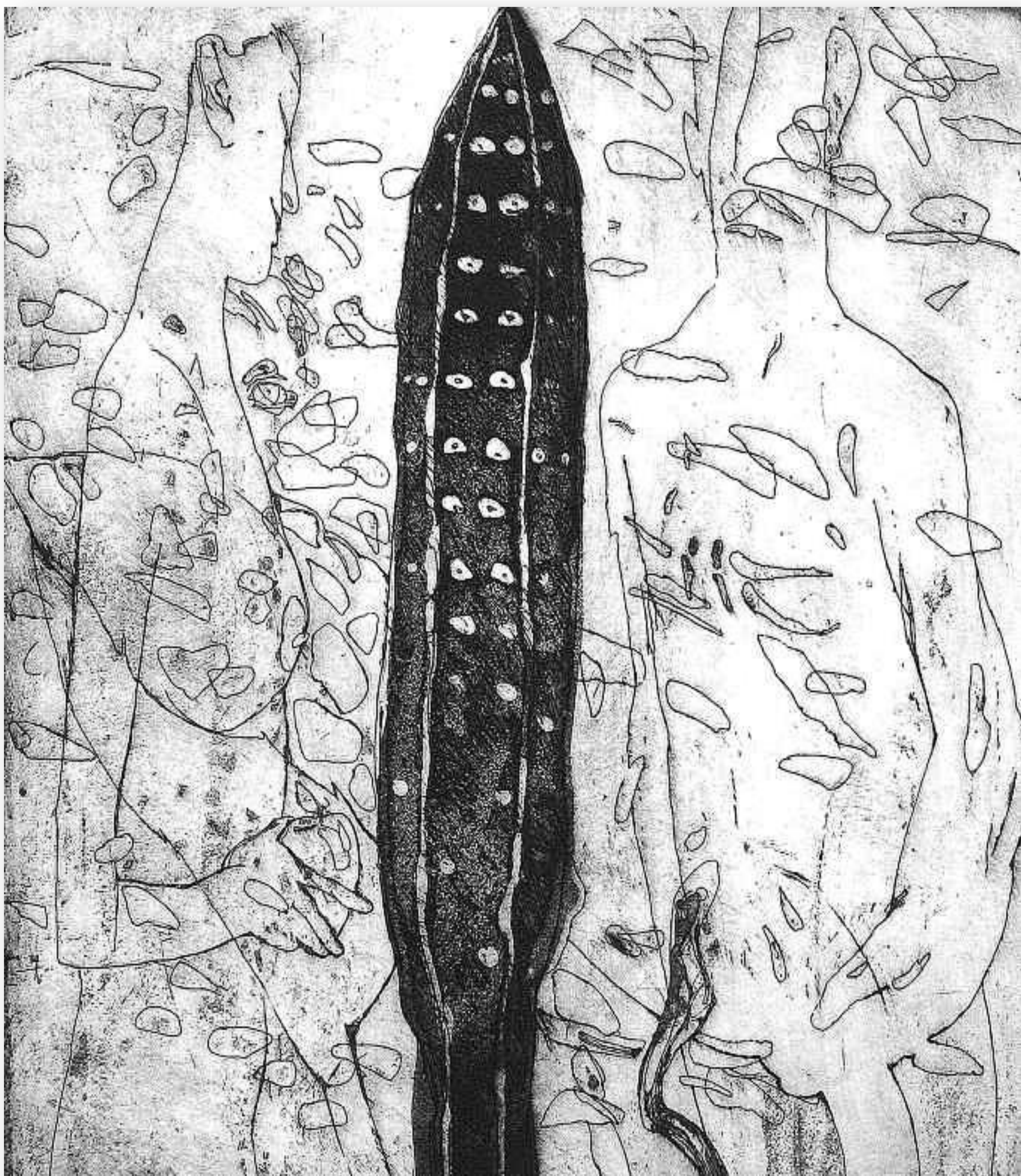

VĂ MULȚUMESC!

Din moviliță apare un om gri care așteaptă
parcă să te întorci cu o scrisoare de adio de pe front
sau ce spuneai tu de un telefon în noapte
unde războiul e veșnic treaz și copiii
joacă într-un film mut
marlon brando îmbătrânește în scenariu
și dispare
în lipsă de efecte speciale
femeile construiesc tancuri
și grenadele ni se aduc
pe o tavă de mere
le servim
simt cum afrodisiacul
îmi inundă ființa
moartea se așterne cu aripi de fluture în stomac
la prima dragoste
la primul mers pe bicicletă
și nu mai știi
și nu mai apuci să spui te iubesc
te iubesc rămâne un secret între lacrimi
fără stop cadru
se trage cortina cu inițiale
ăștia suntem

Silvia Bitere

strigătul jacarandei

julia henriette kakucs

te voi aștepta aici în umbra jacarandei

până ce seara îi va fura culoarea

mireasma ei mă va învălui

în mii de promisiuni

și mă voi plimba

pe căi violete

neliniștită

în visele

mele

aud

pașii

felinelor

ahtiate după

sângele și viața

copiilor mei și ai tăi

trăim sub secera lunii

ce ne rănește cu ploi de așchii

destrămând liniștea născută din iluzii

unită cu trunchiul copacului îmi simt rădăcinile

sunt puternică alături de tine în îmbrățișarea noastră

doar ochii îmi sunt inundați de lacrimile purpurii ale istoriei

în timp ce caut înfrigurată fără încetare prezența organistului

răsună în cer sunetul șuierător prin florile tubulare ale jacarandei

pace pace pace pace pace pace pace pace pace pace pace pace pace

Final

Iată şi ea Pacea
a venit ca un împărat mort
pusă pe catafalcul
de tun, rugină şi lacrimi

ieşim din melci, cochilii ciuruite
arici fără ţepi cu moralul buimac
încercăm să înţelegem
neînţelesul, lipsa boomului
conturul unui nor neexplodat

nu pot vorbi cu anumite persoane
de fapt nu mai comunic cu nimeni
ce era de spus am epuizat
florile din glastra comunală au
succombat de neudare
inima luptătorului nu simte nimic
ticăie reflex aşteptând
noaptea şi visul

acolo e adevărata pace,
războiul din noi,
amintirea paradisului de dinainte.

Adrian Grauenfels

Editura mulţumeşte celor care au participat, sfătuit, oferit desene şi fotografii, în speranţa că volumul acesta, departe de a epuiza tema propusă, va arunca lumină asupra inutilităţii războiului, a agresiunii, ducând cititorul în Nirvana Păcii la care năzuim, sperăm şi ne rugăm.

Editura Aglaia - 2014
gadrian40@gmail.com

Exemplar No: